

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Knafova ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knafova ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Volilni proglas članov kraljevske vlade

Z manifestom Nj. Vel. kralja z dne 6. januarja 1929, so bile določene smernice nove državne in narodne politike.

Vlada, ki ji je Nj. Vel. kralj poveril izvršitev nalog svojega manifesta, je našla polno razumevanje in podporo celotnega naroda v vseh krajih naše domovine. Tako je mogla šestojanuarska vlada uspešno dovršiti svojo nalogo. Ta naloga je bila, da vrne našemu narodu slovo in notranji mir, da odpravi najhujše pogoje in nedostatke v naši upravi, da združi vse, ki hočejo delati in ki verujejo v napredek, in da učvrsti naše novo državno in narodno življenje na misli našega popolnega edinstva.

Z zakonom 3. oktobra 1. 1930. je Nj. Vel. kralj kronal novo narodno politiko, ko je dal naši Jugoslaviji njeno pravo ime in končno organizacijo o banovinah. Navdušenje, s katerim je sprejel narod ta zgodovinski čin Njegovega Veličanstva, je dokaz njegove visoke narodne zavesti in njegovega globokega političnega razumevanja.

Zvest globokemu narodnemu čuvstvanju in tradicijam svojega doma, ki smatra skladnost med kraljem in narodom za najmočnejše jamstvo naše svobode in našega napredka, je Njega Vel. kralj 3. septembra letos proglasil ustavo.

S tem činom, ki nad vse drugo postavlja državno celoto kot najdragocenejšo svetinjo, posvečeno s krvjo in žrtvami naših najboljših sinov, in narodno edinstvo kot glavni vir sile in napredka, so bili položeni stalni in neizpremenljivi temelji naše notranje ureditve in našega splošnega razvoja.

Ustava 3. septembra predstavlja dovršeno skladnost med koristmi posameznih delov naroda in države in zgodovinsko nujnostjo državne celote in narodnega edinstva. Ona daje državljanom vse bistvene svoboščine, vse osnovne pravice, popolno enakost in ravnopravnost, svobodno izvoljeno narodno predstavništvo; ona odreja parlamentu najširše področje, uvaja široke samouprave, loči oblast upravnih in sodnih organov, jamči svobodo vesti in vere, ravnopravnost posameznih veroizpovedi in spoštovanje verskih čuvstev, ureja pouk na osnovi svobodne znanosti, določa pravce zdravega socialnega in gospodarskega napredka, obnavlja svobodno izražanje misli in pravico združevanja in zborovanja.

V naši ustavi, prepojeni po jugoslovenski misli, je v glavnih potezah obeležen program narodne in državne politike. Na temelju tega programa naj se združijo k sodelovanju vsi, ki ljubijo svojo državo in žele dobro domovini.

S svojim ukazom o razpisu volitev nudi Nj. Vel. kralj celotnemu našemu narodu priliko za to sodelovanje. V nedeljo 8. novembra se bodo vršile volitve za narodno skupščino, ki bo skupno

s senatom nadaljevala delo na oživetvorjenju načel nove jugoslovanske politike. Kot člani kraljevske vlade se globoko zavedamo pomena zgodovinske naloge, ki nam je poverjena, in svoje velike odgovornosti pred kraljem in narodom. Rešen vprašanja, ki je tako dolgo in tako usodno rušilo njegove sile in ki so ga drugi narodi že davno rešili na edino mogoč način, s strnitvijo vseh razlik v veliko narodno celoto, si naš narod ne želi ničesar iskreneje kakor to, da se more posvetiti plodnemu delu za svoje gospodarsko, socialno in kulturno blagostanje. Ustvarjajoče delo naj združi vse državljane, ki hočejo splošnemu blagru posvetiti žive in zdrave moči, ki jih nosijo v sebi. Samo na ta način bo naša draga Jugoslavija v današnjih hudih časih gospodarskih in socialnih pretresljajev lahko zagotovila sebi v svetu mesto, ki ji gre po silajnih spoštnostih našega naroda, po njegovih silnih žrtvah in po prirodnem bogastvu naše zemlje. Samo ustvarjajoče delo more našem narodu zagotoviti oni notranji mir in ono zadovoljstvo, ki sta najmočnejše varstvo naše svobode in našega obstoja.

Delovni program, ki čaka narodno predstavništvo, je velik in obsega gospodarski in kulturni napredek najširših narodnih slojev. Tem je treba posvetiti glavno skrb našega bodočega zakonodajstva. Naša gospodarska politika naj poišče pravično izravnano med koristmi kmečkega stanu, ki sestavlja ogromno večino našega naroda, in med potrebami zdravega razvoja ostalih gospodarskih panog, brez katerih ne moremo ohraniti svoje gospodarske neodvisnosti.

Preureditev celotnega davčnega ustroja bo omogočila pravičnejšo razdelitev obremenitve narodne celote in ukinjenje onih davčin, ki so bile uvedene ali zvišane le zaradi prehodne potrebe.

Varčevanje, izvedeno v državnem in samoupravnem gospodarstvu do kraja, bo dalo prosta sredstva za pospeševanje kmetijstva, obrtništva, trgovine in industrije, tako da se bo moglo naše gospodarstvo vzajemno razvijati in se izpopolniti za konkurenco. Dosledna izvedba varčevanja nam bo omogočila tudi izpopolnitev našega socialnega zakonodajstva, ki pa bo moralo poleg delavca obsegati tudi kmeta in obrtnika.

Že doslej se je posrečilo urediti našo upravo. Naloga vlade in zakonodajstva bo, da se uprava čimbolj približa ljudstvu in njegovim potrebam in koristim. Treba bo podvojiti napore in delati z vsemi silami, da naš narod kulturno dvignemo. Narodna in državna misel, poznavanje in razumevanje razmer in potreb vseh delov naroda in zavest nerazrušljive narodne vzajemnosti morajo prešiniti kri in življenje vseh jugoslovanskih pokolenj.

V smislu obeleženih smernic bo pripravljen za narodno predstavništvo stvaren delovni pro-

gram. Izvedba tega programa je odvisna od stalnega sodelovanja vsega naroda. Narod je že do sedaj vedno iznova izražal svojo odločno željo, da stori konec starim nadlogam in starim potom. Nove volitve mu prožijo možnost, da to svojo željo uresniči.

Pozivamo vse državljane, ki so dobre volje, da pomagajo pri končni ureditvi naših razmer in pri popolnem uresničenju velike zamisli, vsebovane v jugoslovanskem državnem in narodnem programu. Ta zamisel ne pozna nikakih plemenskih, verskih in niti nekdanjih političnih razlik.

Kličemo na sodelovanje vse Jugoslovane, ki spoznavajo, da se more naš narod končno postaviti na trdna tla, da se more zagotoviti naš pravilen razvoj v bodočnosti in da se more naše narodno in državno edinstvo obvarovati in učvrstiti samo s složnim in požrtvovalnim delom na osnovi polne ravnopravnosti vseh plemen in vseh ver. Vsi Jugoslovani, prežeti tega prepričanja in navdahnjeni takega duha, so dolžni ne glede na razdvojenosti preteklosti, z globokim spoštovanjem vsega onega, kar je v tej preteklosti lepega in velikega, združiti svoje sile za doseg glavnih svrhe: veličine naroda in moči države.

Volitve 8. novembra bodo zgodovinskega pomena. Te volitve bodo slovesna izjava narodne volje za življenje in za napredek, slovesna izjava vsega zavednega jugoslovanskega življa za veliko narodno državno politiko, ki naj za vedno preseka naše stare nadloge in prepire in povede ves naš narod k miru, blagostanju, sreči in napredku.

V Beogradu, 26. septembra 1931.

Peter Živković, predsednik ministrskega sveta in minister notranjih zadev; Nikola Uzunović, minister brez portfelja; Kosta Timotijević, minister brez portfelja; Andrija Stanić, minister brez portfelja; dr. Voja Marković, zunanji minister; dr. Albert Kramer, minister za gradbe; dr. Ivo Paleček, minister brez portfelja; dr. Kosta Kumanudi, minister za trgovino in industrijo; Ivan Pucelj, min. brez portfelja; dr. Milan Srškić, minister pri predsedništvu ministrskega sveta; Božo Maksimović, prosvetni minister; dr. Stanko Šibenik, minister za gozde in rudnike; dr. Stanko Švrljuga, minister brez portfelja; Laza Radičević, prometni minister; Nikola Preka, minister brez portfelja; Mirko Neudorfer, kmetijski minister; Djurić, finančni minister; dr. Marko Kostrenčić, minister za socialno politiko in narodno zdravje; Pavel Matica, minister brez portfelja; dr. Avdo Hasanbegović, minister brez portfelja; dr. Dragutin Kojić, minister pravde.

Za večje blagostanje in lepo bodočnost

Program volilnega proglaša članov kraljevske vlade odobravamo vsi, ki hočemo dobro državi in sebi. Proglas so podpisali ministri kot preizkušeni možje, ki so si svojočasno stali v ostri borbi nasproti, a so si sedaj v zgodovinskem času podali roke in sestavili skupen načrt za složno delo v prid državi in narodu.

Jugoslavija ima po svojem prirodnem bogastvu najlepšo bodočnost, a to bodočnost si bomo zgradili z neumornim in smotrenim gospodarskim delom. Neizpodbiten je že velik napredek naše države na vseh poljih, zlasti ko je vzela državno krmilo v svoje roke šestojanuarska vlada. Valovi svetovne gospodarske krize treskajo v našo državo in vendar moramo z največjo radostjo ugotoviti, da se posledice te krize čutijo pri nas mnogo manj kakor v neštetih drugih državah. Složno in premišljeno delo kraljevske vlade nas je obvarovalo najhujšega zla.

Sedaj se nudi narodu prilika za sodelovanje pri delu za krepitev naše lepe Jugoslavije in pri gospodarskem delovanju za izboljšanje splošnega blagostanja, na čemer je šestojanuarska vlada vedno neumorno delovala. Dne 8. novembra pri volitvah si bomo izbrali možje poslance, ki nas bodo zastopali v narodni skupščini in sodelovali z vlado za naš blagor na gospodarskem, socialnem in prosvetnem polju.

To delo ne bo temeljilo na varanju volilcev

s praznimi gesli, nego se bo vse delo brez zapravljanja dragocenih sil osredotočilo za našo lepšo bodočnost. Nihče si ne želi povratka časov praznega besedovanja, ki so nam napravili toliko škode in ki so ovirali naš napredek.

Vrhovno načelo proglaša je narodno in državno edinstvo, ki je vodilna misel naše ustave in vsega našega političnega življenja. Volilni poziv ponovno podčrtava ono točko ustave, ki govori o enakopravnosti vseh državljanov ne glede na pleme ali vero. Steber države sta kmet in sploh mali človek in glede na malega človeka je treba urediti celotno naše državno gospodarstvo, obenem pa je treba v polni meri brez pristranosti uvaževati koristi obrtništva, trgovstva in industrije. To se pravi, da je potrebna skladnost pri vsem gospodarskem delu.

Poudarjate se v proglašu tudi varčevanje in preureditev davčnega ustroja, da bo pravično razdeljena obremenitev vsega naroda. Ukinile se pa bodo davščine, ki so bile uvedene ali zvišane le zaradi začasne potrebe.

Program proglaša je tak, kakršnega si vsi želimo. Njegova izvršitev bo za nas vse koristna. Dolžnost vseh volilcev je torej, da gremo brez izjeme vsi volit in da damo glasove za narodni program, ki nam prinaša notranji red in mir in ki pripravlja boljše pogoje za našo bodočnost.

Pomagajmo siromašnim krajem

Kakor imamo v naši državi kraje z zelo rodovitno zemljo, tako pa je tudi nekaj pokrajin, ki celo v dobrih letih ne pridelajo dovolj za lastno prehrano. Letos so pritiskale baš te revne kraje, ki jim pravimo pasivni, suša, toča in povodnji. Ker je zemlja slaba, so revni tudi ljudje in nimajo denarja, da bi si dokupili potrebno hrano. Tisoči naših bratov so zašli tako v obupen položaj. Zima že trka na vrata, prazne pa so žitnice, hlevi in mošnje in ni nobene prilike za zaslužek. Država sama ne more prehraniti teh stotisočev, čeprav bi jih želela, zato je treba, da priskoči tem pasivnim krajem na pomoč prava ljubezen do bližnjega.

Pred tednom dni je pričel Rdeči križ širokopotezno delo za skupno pomoč tem bednim krajem in je naslovil na vsa dobra srca poziv za

pomoč. Ne zaman. Nj. Vel. kralj Aleksander je kot najboljši oče svojega naroda takoj poklonil za te siromašne kraje 1.000.000 Din, Nj. Vel. kraljica Marija 200.000 Din, kraljeviči Peter, Tomislav in Andrej 100.000 Din, predsednik vlade general Peter Živković je daroval svojo mesečno plačo 16.000 Din in so se odzvali že v enem tednu iz vseh delov naše države dobrotniki, tako da je nabranih že 45 milijonov dinarjev.

Tudi v naši banovini imamo kraje, kjer sta suša in toča uničili velik del letine. V Suhi Krajini je priklopela beda do viška. Prav tako je velik del prebivalstva v Prekmurju v hudi stiski, da ne govorimo o šmarnem srezu, kjer so občine, ki letos sploh ne vedo, kaj je moka, strn jim je vzela toča, ajdo pa slana.

Soteščan:

Zaklad v grobnici

(Starodavna zgodba.)

Kmalu je zapazil pred sabo medlo svetlobo. Svetla točka se je večala z vsakim korakom. Rov je bil ob izhodu prav ozek, moral je leči na trebuh, ko je lezel na površje. Pri tem je zapazil v mehki prsti stopinje različne velikosti. Tudi zunaj pred izhodom je videl enake odtiske. Sledovi sicer niso znali govoriti, a so veliko pomenili.

Kraj, kjer je prišel iz grobnice, je bil zakrit z grmovjem. Odprtine od daleč ni bilo mogoče zapaziti. Zgoraj nad njo je štrlelo grajsko obzidje, spodaj pa se je vila krog griča ozka cesta. Umetni prekop je zapiral le prednji del graščine. Zadaj jo je ščitila navpična strmina.

Simon je sedel na kamen ter si podprl glavo z rokami. Marsikaj je že pogodil ali uganil, tukaj pa ni našel ne konca ne kraja. Kjer je začel, nikjer ni prav zastavil. Končno se je ustavil ob misli, ki se mu je najbolj vsiljevala. Tajni izhod so iztaknili roparji, ki se klatijo po gozdih, ponoči pa plenijo gradove. Pa zakaj niso odnesli zaklada, saj so ga imeli že pred nosom. Morda so bili pregnani v zadnjem hipu ter bodo nocoj zopet nadaljevali začeto delo.

Nevarnost se mu je zdela manjša, ker jo je pravočasno opazil. Beriči bodo zastražili grobnico in polovili rokovnjače. Z grožnjami jih bodo

prisilili, da bodo izdali svoje pajdaše. Tako bodo polagoma iztrebili roparsko zalego.

Vendar pa mu ta načrt ni povsem ugajal. V gradu bo nastalo preveč razburjenja — zdaj, ko se je komaj polegel strah pred vojno. Olga se je že kar posušila od neprestanega žalovanja. Čemu bi ji napravljali novo bolečino?

Sklenil je molčati in preprečiti lopovom zlobne nakane brez glasnega hrupa. Zidarji so še tisti dan zazidali rov, sam pa je odnesel dragoceno skrinjico, katero je na svojo odgovornost vzel iz krste. Shranil jo je v stolpu v zapuščenih sobici med staro šaro. Tukaj naj ostane tako dolgo, dokler se ne vrne Karel, graščakov naslednik. Nikjer v gradu ni mogel dobiti boljšega prostora, zakaj nihče ne bo iskal zaklada med rjastim železom. Razen tega je še zadelal vrata s polomljenim orodjem. Na zunaj ni bilo mogoče opaziti shrambe v tistem delu stolpa. Vest ga je pohvalila, da je modro ukrenil. V grajski kroniki bo zapisano, kdo je bil rešilec dragocenega zaklada.

Odkar je hranil Simon v svoji bližini grajske zaklade, je podvojil svojo čuječnost. Z beriči se je dogovoril, da bo trobil ponoči vsako uro. Straža je bila ojačena, kadar je hodila po cesti krog graščine. Kot nalašč je dospelo poročilo o nekem roparskem napadu, ki se je izvršil v okolici. To je razvnelo beriče ter jih ni bilo treba priganjati k izvajanju varnostnih predpisov.

Čuvar Simon je imel med grajskim prebivalstvom dobrega prijatelja; iskušeni vojščak Kle-

Zato je potrebno, da vsakdo po svojih močeh podpre prizadevanje Rdečega križa. Ne tajimo, da so dandanes časi hudi, da se mora vsakdo omejiti, toda tudi takih je na stotisoče med nami, ki se ne morejo več omejiti, ker so brez vsega. Katero srce se ne bo omehtalo, če se spomni na tisoče nesrečnih mater, ki jih otroci zaman prosijo kruha. Človečanska dolžnost velevala, da je treba bednim pomagati, da ne poginejo zaradi lakote. Pomoč pa ni le potrebna, temveč nujna. Ze je ponekod zapadel sneg in se je pridružil pomankanju še mraz. Zato naj nihče ne odlašaja z darom: Kdor hitro dá, dvakrat dá!

Vsi smo sinovi ene matere Jugoslavije. Kakor je v družini najvidnejša vez vzajemna pomoč, tako naj tudi v hiši naše matere Jugoslavije ne bo nikogar, ki bi gledal brez srca, kako umira za gladom njegov brat. Če se v sreči nismo razumeli, naj nas vsaj nesreča zedini, da bo delil brat z bratom zadnji kos kruha. Naj ne bo nikogar, ki bi ne dal vsaj pletarja žita ali krompirja Rdečemu križu za podpiranje gladujočih sodržavljanov!

Politični pregled

Pred dobrim tednom je iznenadila ves svet vest, da je

Anglija ukinila zlato valuto,

ker je odšlo v inozemstvo v kratkem času za 200 milijonov funtov zlata, ki so služili za kritje bankovcev. Ta ukrep Anglije je povzročil silen padec funta (od 275 Din na 196 Din). Padec funta, ki je veljal doslej za eno najtrdnjših valut, je vplival kvarno tudi na valute nekaterih drugih držav. Angleška industrija je, kakor kaže, padca domače valute kar vesela, saj so se sedaj cene njenega blaga za inozemstvo znižale in naročila kar dežujejo. Ker je dovolj dela, tudi brezposelnost v Angliji zelo pada.

Prvič po vojni sta

prišla predstavnika Francije ministrski predsednik Laval in zunanji minister Briand v Berlin,

da izravnata napetost med Francijo in Nemčijo. Po razgovorih z nemškimi državniki se je osnoval odbor zastopnikov nemške in francoske vlade za sporazumno reševanje medsebojnih gospodarskih vprašanj. Obstoja upanje, da bo poglavljenemu gospodarskemu sodelovanju sledilo

men je prebil pri njem na stolpu marsikako uro. Mož se je postaral v svoji naporni službi, bil pa je še vedno korenjak od nog do glave. Ze več let je bil poveljnik grajske straže; predvsem je skrbel za to, da so se natančno izvajali varnostni predpisi.

Možaka sta se marsikaj pomenila. Poznala sta bližnjo in daljno okolico do slednjega tlačana. Vedela sta natanko, kje je treba več pozornosti in kje se lahko pogleda skozi prste.

O Karlu sta možaka različno mislila. Kar sta ugenila, je seveda ostalo tajno. Vsako domnevanje ni bilo za javnost — za tiste, ki ne znajo pametno soditi. Mogla tudi nista ničesar dognati in priti do resnice. Nedostajalo jima je pravih dokazov.

O zakladu v grobnici nista nikoli govorila. Tega mu Simon ni zaupal, čeprav ga je cenil bolj kot druge osebe. Molčati je obljubil samemu graščaku Teodorju, pod nobenim pogojem ni smel prelomiti dane besede. Vezala ga je častna prisega, ni se maral izneveriti mrtvemu gospodarju.

Tudi Klemen je žaloval za padlim graščakom in odobral njegovo poslednjo voljo. «Ta pa, tal» je hvalil Karla. «Boljšega si Teodor ni mogel izbrati.»

«Samo to se čudim, zakaj je tako nenadno izginil», mu Simon kar ni mogel pozabiti. «Pomisli, celo Olge ni pozdravil.»

Klemen ga je opravičeval: «Njegovo srce je mehko ko vosek. Ni ji mogel razodeti očetove usode...»

naposled tudi politično izmirjenje, kar bo važen mejnik za zdravljenje bolne Evrope.

Na Daljnem Vzhodu so se odigrali zadnje čase dogodki, ki nam kličejo v spomin znana imena Mukden, Harbin in Mandžurijo. Zaradi umora nekega japonskega oficirja so

zasedle japonske čete kitajsko južno Mandžurijo.

Kitajska je vložila oster protest pri Društvu narodov in zahtevala takojšen umik japonskih čet. Japonci so izjavili, da se bodo že v neposrednih pogajanjih pobotali s Kitajsko brez vmešavanja Društva narodov. Ta japonska izjava pa nedvomno ni iskrena, ker je očitvidno, da bi si Japonska rada prisvojila dobršen del Mandžurije.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

PROTI REJI ZAKOTNIH BIKOV.

Zaradi zakotne bikoreje se slišijo še zmeraj pritožbe. Videti je, kakor da bi se jih pri nas ne mogli iznebiti. V zadnjem času se je na kmetijskem zborovanju v Metliki staval predlog, da naj bi se zakon za pospeševanje živinoreje strože izvajal, reja zakotnih bikov pa res odpravila. Ta predlog je prišel iz kraja, kjer je bikoreja vobče pomanjkljiva, kjer se živinorejski zakon doslej ni mogel uveljaviti, v glavnem pa, ker se tamošnji živinorejci še premalo zavedajo važnosti dobre bikoreje.

Zakotno bikorejo nahajamo torej po krajih, kjer polagajo naši gospodarji več važnosti na rejo in prekupčijo z volmi kakor pa na rejo krav. In take razmere nahajamo po Belokranjskem, pa tudi drugod po Dolenjskem. Po teh krajih se polaga na rejo plemenjakov manj važnosti, ker se vsa reja preveč menjava. Živinorejci ne polagajo a postopno izboljševanje zaroda tiste važnosti, kakor vidimo po krajih z ustaljeno plemensko rejo. Pri nas je glavna stvar, da se krava sploh obreji, vse premalo se pa zmenimo za to, da bi reja napredovala od rodu do rodu. Za uspeh reje in za bodočnost se premalo brigamo!

Posledice zakotne bikoreje so kvarne v enem in drugem pogledu, ker se pri teh bikih ne gleda ne na vnano telesnost ne na lastnosti za užitek. Nečidel so to živali, ki so bile izvržene pri licen-

ciranju zaradi telesnih in drugih napak. Namesto da bi jih gospodarji odstranili, jih redijo naprej in navadno za nižjo ceno spuščajo, tako da delajo konkurenco tudi reji dobrih plemenjakov, kar je pri naši zavednosti prav lahko mogoče.

Prav v tem vprašanju se vidi, kako težko je pomagati zakonu do veljave in do pravega uspeha, ako nimajo prizadeti živinorejci potrebnega smisla za to, posebno še po krajih, kjer bikov navadno primanjkuje. Danes imamo dober živinorejski zakon, imamo občinske kmetijske odbore, ki bi morali skrbeti, da ne manjka v občini potrebnih in dobrih plemenjakov, in vendar vidimo, da jih še zmeraj manjka. Najlepše pri vsej stvari je pa to, da prihajajo pritožbe o zakotnih bikih iz krogov, ki bi morali sami skrbeti, da čimprej izginejo. Prej so nastopali večidel stro-

časa vidne drče. Mnogo utrinkov se je razpršilo v čarobnih barvah. Čulo se je celo šumenje leteče svetlobe.

«Vidiš, Simon. Tako utrinjanje zvezd nič dobrega ne pomeni», je vedel Klemen, ki je bil vzlic svoji hrabrosti vdan praznoverju. «Skrbi me, da bodo nastopili žalostni in revni časi...»

«Pa tudi večje oznanjajo nesrečo», je dostavil Simon. «Poglej, tam doli po Rjavem griču že zopet kar migljajo...»

Možaka sta se ozrla v dolino. Nekaj ur od Ostrožja je stal tako zvani «Rjavi grič», ki so ga vsako poletno noč obletovale drobne lučke. Marsikoga, ki je hodil tam mimo, so premotile, da je zablodil. Pogostoma so čuli ponoči klic iz temine.

Rjavi grič je bil preprostu ljudstvu poln strahu in groze. Razen več in čarovnic so ga strašile v vznjožu razvaline starodavnega gradu, ki so ga podrle nevidne sile. Tukaj so se zbirale propalice tedanjega časa in prirejale nesramne veselice. Neke temne noči pa se je stresla zemlja in grad se je spremenil v razvaline. Izpod njih pa se čujejo bolestni glasovi — klici iz pogubljenja. Tam se prikazuje zakleti graščak — vsakokrat v drugačni podobi. Včas prijezdi na konju, drugič se pripelje na vozu, največkrat pa sedi brez glave na skali ob poti ali pa hodi po razvalinah. Tistemu, kdor bi ga rešil, ponuja sod denarja. Rešilca pa ne more najti, ker je obsojen v večno trpljenje. Prikazovanje mu provzroča grozovite muke.

kovnjaki proti zakotnim bikom, danes se pa pritožujejo kmetovalci, ki bi morali sami skrbeti, da se napravi konec taki reji.

Skoda, ki jo delajo zakotni biki, je velika. Oni podirajo, kar se je do sedaj že dobrega doseglo. Zato jih moramo brez pridržka odstraniti in nadomestiti z dobrimi plemenjaki. Pomagajmo sebi in zakonu do veljave, da pridemo do boljših uspehov!

NAŠI VIENOGRADNIKI V BOJU PROTI VINSKI KRIZI.

Položaj naših vinogradnikov je zaradi nastale krize skrajno žalosten in za mnoge naravnost obupen. Vendar, če motrimo dejansko stanje posameznih vrst naših vinogradnikov, moramo delati nekoliko razlike med njimi, in sicer glede

«Ali vidiš?» — Simon je dregnil tovariša s komolcem ter mu pokazal na razvaline, kjer je kar mrgolelo drobnih lučk. Čarobno so krožile po zraku in padale med drevje, kateremu so zlatile veje.

Klemen se je zganil in začel počasi: «Simon, poznaš me, da nisem bojazljivec, a mimo razvalin bi ne šel rad ob tem času. Nad razbojnike grem, kadar hočeš — lahko pa bi me ne spravil nad strahove...»

Simon mu je prikimal in rekel: «Strašno je, ako je le polovico res, kar pripovedujejo. Tudi jaz sem na stolpu že marsikaj doživel...»

«Zadnji čas menda ni noči, da bi se ne pojavila kakšna prikazen. Saj se že nihče več ne upa mimo razvalin», je vedel Klemen. «Pot, ki pelje tam mimo, bo treba prestaviti na drugo stran griča...»

«Poglej, kako se polgravajo lučke...» ga je Simon opozoril. «Kakor zlati metuljčki... Res, prijetno jih je gledati; vse bolj grozno je, kadar švigajo iz razvaline ognjeni bliski...»

«Naš gozdar jo je nedavno tudi pošteno izkupil», mu je Klemen začel pripovedovati. «Neki večer je preganjal tatinske lovce, ki so mu kradli divjačino. Podil jih je v smeri proti razvalinam. Tamkaj ob poti je še ostanek okna, skozi katero se je nenadno posvetilo. Nato s... je prikazala mrtvaška glava. Iz razvalin pa se je oglasilo močno ropotanje. Po Rjavem griču je zabučal silen vihar; vrhovi dreves so se dotikali tal. tako jih je majalo...»

«Pa zakaj je odšel ponoči?» Simon se ni mogel pomiriti. «Nič bi ne rekel, ako bi bil preplezal obzidje... Toda kdo mu je pokazal pot skozi grobnico? Skoro bi mu podtikal zlobne namene...»

«Bog obvaruj!» ga je posvaril načelnik beričev. «Ali pa veš natanko, da je bil Karel res v grobnici?»

«Vem», je kratko potrdil. «Leščerbo, ki je gorela na mizi, je pustil na polici v udolbini...»

«Ali meniš, da je Karel podiral zid? — Tukaj so delovale nepoklicane osebe...»

«Čudno.» — Čuvar je zmignil z glavo in dostavil: «Samo tisto obupno klicanje mi ne gre iz glave... Krik, ki je tako bolestno odjeknil, je moral nekaj pomeniti...»

Vojščak je skomignil z rameni in dejal: «Simon, iz vsega tega bo še nekaj nastalo. Le dobro si zapomni! Moje slutnje me še niso varale. In tukaj napovedujejo temno ozadje...»

«Ali misliš?» se je zgrozil Simon.

«Le verjemi, kar sem ti povedal...»

Tako sta se menila zvesta grajska služabnika neke lepe zvezdne noči na grajskem stolpu. Drugi so medtem mirno počivali. Nikomur se ni sanjalo, s čim si belita glavo čuvar na stolpu in načelnik beričev.

Noč je bila tiha in skrivnostna. Na nebu so se utrinjale zvezde — z večjo in z manjšo svetlobo. Za močnimi utrinki so ostali blede sledovi — dlje

na posestno stanje, na obseg vinograda in na vlogo, ki jo igra vinska trta v celotnem gospodarstvu kmetovalca, na gospodarske razmere itd. Dandanes je naše vinogradništvo vobče potisnjeno nazaj spričo slabe kupčije in velike konkurence z drugimi vini, spričo padajočih cen, po drugi strani pa spričo naraščajočih stroškov za obdelovanje in male varnosti končnega pridelka in denarnega uspeha. Za vinske kraje ostane pa še zmeraj odločujoče važnosti za obstanek in napredek tamošnjih gospodarstev in zato je potrebno, da presojamo nekoliko bližje ta položaj in ta boj, ki ga bijejo v sedanji krizi prizadeti vinogradniki in gospodarji.

Najhujše so prizadeti gospodarji vinogradniških posestev, to je posestev, ki obstoje v glavnem iz vinogradov in ki živijo od izkupička za vino. Ves gospodarski uspeh se ravna pri njih po dohodkih iz trdnih nasadov. Če je pri posestvu še kaj drugih zemljišč, rabijo vsa ta le za dom in za vzdrževanje in obdelovanje vinograda. Taka vinogradniška posestva so po svojem obsegu lahko velika, srednja ali tudi mala. Ker nimajo kaj drugega prodati kakor vino in vinske izdelke, imajo v sedanji krizi najtežje stališče in so najbolj potrebni vpoštevanja.

Zato hudo občutijo vinsko krizo tudi vsi tisti naši posestniki, ki imajo poleg druge svoje kmetije toliko vinograda, da so navezani na dohodke za vino, da morejo izhajati. Brez vinogradniških dohodkov bi se jim slabo godilo. Takih posestev je po vinskih krajih največ. Dasi jim kmetija s svojim poljedelstvom, živinorejo in sadjarstvom prinaša svoje dohodke, vendar ni mogoče pogrešati dohodkov iz vinarstva. Tudi taka posestva so različno obsežna in trpijo dandanes močno vsled vinske krize.

Na tretjem mestu so kmetijska posestva z vinogradi, ki pa rabijo le za domačo potrebo, za pridelovanje potrebne pijače za dom in za delavce in je slučajni izkupiček za vino, na primer v dobrih letinah, bolj postranskega pomena za celoten gospodarski uspeh dotičnega leta. Tudi takih posestev ne manjka. Vinogradniške parcele so navadno manjše in dandanes še najbolj zasajene tudi s šmarnico. Ti posestniki vinsko krizo najmanj čutijo, dasi so tudi oni pod trto rojeni in jim je vinska pijača običajna potreba.

Tako moramo razločevati in ocenjevati stališče naših kmetovalcev, ki ga zavzemajo s svojim vinogradništvom v boju proti vinski krizi!

Sejmi

4. oktobra: Zalec, Turnišče, Selce nad Škofjo Loko, Jurklošter, Sv. Lenart pri Mariboru, Sv. Marija v Jarenini.
5. oktobra: Fara, Konjice, Kranj, Kostanjevica, Dol pri Laškem, Litija, Slivnica, Hodoš, Novo mesto.
6. oktobra: Pišece, Metlika.
7. oktobra: Jesenice na Gorenjskem.
8. oktobra: Begunje, Rakičan.
9. oktobra: Šmarjeta pri Laškem.
10. oktobra: Vuzenica (živina in blago), Rajhenburg.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi smo dobili v valutah:
1 dolar za okrog 56 Din;
v devizah:

- 100 avstrijskih šilingov za 786-97 do 789-37 Din;
- 100 italijanskih lir za 273-52 do 274-42 Din;
- 1 dolar za 55-99 do 56-16 Din;
- 100 francoskih frankov za 221-34 do 222 Din;
- 100 češkoslovaških kron za 166-19 do 166-69 Din.

Vojna škoda, katere tečaj se je zopet močno popravil, se je trgovala zadnje dni po 305 do 310 Din, investicijsko posojilo pa okrog 67 Din.

Tedenski tržni pregled

MESO IN PERUTNINA. Na mariborskem trgu so bile naslednje cene: govedina 6 do 14 Din, teletina 10 do 16 Din, svinjina 10 do 16 Din za kilogram. Perutnina se je prodajala: kokoši po 30 do 35 Din, piščanci par po 30 do 50 Din, gosi po 40 do 60 Din, race par po 50 Din, purani 40 do 60 Din, domači zajci 8 do 35 Din.

KRMA. Na mariborskem trgu so prodajali: seno po 75 do 85 Din, otavo po 70 do 85 Din in rženo slamo po 70 Din za metrski stot.

JABOLKA. Sadna letina v škofjeloškem okraju je zadovoljiva. Prevladujejo hruške, dočim je drugega sadja precej manj. Jabolka prodajajo po 2-50 do 3 Din za kilogram.

Kratke vesti

— **Znatne olajšave pri plačevanju odkupnine za kuluk.** G. ban je s posebno okrožnico sreskim načelništvom, občinam in davčnim upravam od-

redil znatne olajšave pri plačevanju odkupnine za ljudsko delo na banovinskih cestah. Odkupnina za banovinske ceste, ki zapade po zakonu 1. oktobra, se more odgoditi, ako občine to predlagajo iz utemeljenih razlogov pri pristojnem sreskem načelništvu, ki predloži vlogo banski upravi v odločitev. Občine z mestnim načelništvom pošiljajo svoje vloge za odgoditev plačila navedene obveznosti neposredno banski upravi. Plačilni rok se more podaljšati do 31. decembra 1931. Glede posebnega ozira vrednih zavezancev se more na predlog občine dovoliti odplačevanje cestne obveznosti v obrokih tudi preko označenega roka. Druga važna odredba je, da se prepuusti ljudsko delo za banovinske ceste na prošnjo občinam, da zgrade potrebne nove ali da popravijo po prirodnih nezgodah porušene obstoječe občinske cestne zveze, s čimer bo tudi olajšana izpolnitev cestne obveznosti. Okrožnica opozarja nadalje, da morajo organi uprave banovinskih cest nuditi zavezancem možnost in priliko, da odslužijo cestno obveznost bodisi v akordu ali na drug prikladen način, in sicer v jesenski dobi do konca leta. Banska uprava je pripravila tudi načrt za izpremembo zakonitih določil o kuluku, katerega načelne smernice so: prepustitev kuluka prosti izbiri (ako sklene ljudsko delo uprava banovinskih, odnosno občinskih cest), oprostitev javnih nameščencev vobče, zasebnih uslužbencev pa do 1500 Din mesečne plače, odslužitev cestne obveznosti po namestniku tudi za one zavezance, ki se morajo odkupiti (ženske davkoplačevalke, moški pod 18 in nad 60 let starosti in za delo nesposobne osebe).

— **Povišanje francoske carine na hmelj.** Kakor poročajo iz Prage, je bila po večtedenskih pogajanjih sklenjena dodatna pogodba k češkoslovaško-francoski trgovski pogodbi. Ta dodatna pogodba je stopila v soboto že v veljavo in urejuje nanovo tudi francosko carino na hmelj. Ta je doslej znašala 125 frankov na 100 kg, sedaj pa dobi Češkoslovaška kontingent od 8000 metrskih stotov z ugodnostno carino od 200 frankov, dočim velja za uvoz izven kontingenta nova carina od 400 francoskih frankov. Češke hmeljske organizacije so pri vladi vložile protest zaradi te nove ureditve francoske carine na hmelj in poudarjajo, da je kontingent mnogo premajhen, saj bo Francija morala uvoziti najmanj 35.000 stotov hmelja, in sicer v prvi vrsti iz Češkoslovaške, tako da bo pretežni del češkoslovaškega uvoza v Francijo obremenjen z visoko carino.

«Veš kaj, Klemen», ga je ustavil Simon. «Zanimivo bi bilo razvaline temeljito preiskati. Ne mislim namreč ponoči, ampak pri belem dnevu.»

«Ali te mikajo pokopani zakladi?»

«Rajni gospod je to tudi nameraval», je vedel Simon. «Pa koliko je imel še drugih načrtov!»

Možaka sta pustila strahove ter se pričela meniti o graščaku. Slavila sta njegove vrline ter mu nista mogla najti primere nikjer na svetu. Imel je zlato srce — hči Olga mu je popolnoma podobna. Ugibala sta, kdo ji bo sporočil žalostno novico.

«Karel, kdo pa drugi», je ugenil Simon. «Odložil je, ker se mu smili... Prav zato se je tudi odstrani»

«Pa ni prav», ga je obsodil Klemen. «Dekle bo morala izvedeti, prikrivanje ni umestno. Tudi negotovost je mučna — bolj kot resnica. Previdno jo bo treba pripraviti na strašni dogodek.»

«Zdaj ji ne smemo povedati», je branil Simon in utemeljil: «Revica bi se preveč razburila. Novica bi pa slabo vplivala tudi na grajsko prebivalstvo. Marsikdo bi si mislil: Zdaj lahko delam, kar hočem, ker ni nobenega pravega gospodarja...»

Klemen je odnehal: «No, pa počakajmo. Karel naj napravi, kakor hoče. Bog ne da, da bi nam očital, čemu se vtikamo v njegove zadeve.»

«Le brž naj se vrne in prevzame gospodarstvo. Zdaj naj nastane kak upor — jo, to bi bila zmešnjava!»

Čuvar se je spomnil svoje dolžnosti. Urno je segel po rog, ki je visel pred njim na ograji, in zatrobil v nočno tišino. Klemen je odšel na stražnico, kjer so se pripravljali beriči za obhod okrog graščine. Opasal si je meč in prevzel poveljstvo.

4. V roparskem brlogu.

«Kje sem? Pomagajte!» Tako je vzdihnil Karel, ko se je zavedel v prostoru, kjer ga je obdajala neprodna tema. Roke so mu bile sicer že proste, vendar ga je še vedno sklelelo zapetje, ki mu je zaradi tesnih vezi močno zateklo. Tudi oči so mu odkrili, videl pa ni ničesar krog sebe. Usta so mu bila suha in raskava, jezik se mu je komaj še premikal. Po vsem telesu je čutil silne bolečine.

«Oh, ko bi imel vsaj kapljico vode!» je vzdihnil v svoji samotni. Presenečen je otipal vrč z vodo, ki pa je že smrdela. Čim dalje je segel, tem bolj je spoznaval svojo bližino. Ležal je na slami, mokri od vlage in plesnobe. Na raskavem zidu so se zbirale rosne kaplje. Nizka klop ob zidu je bila kamenita.

«Kje sem?» je kričnil ves obupan.

Nekaj mu je odgovorilo: «V roparskem brlogu.»

Lezel je oprezno ob zidu, da bi našel izhod, a mu ni uspelo. Kakor da je nekje zazidan. Nikjer ni bilo slišati glasu; samo zgoraj pod stropom se je nekoliko svetilo.

Sedel je zopet nazaj na ležišče ter se zamislil v svojo strašno usodo. «Kaj bodo storili z me-

noj?» se je vprašal. Srce mu je bilo polno skrbi in groze.

Spet mu je odgovorila domišljija: «Trpinč! te bodo in naposled umorili. Ali pa te bodo pustili, da boš od lakote umrl.»

«Nikdar več ne bom videl Ostrožja in Olge, svoje drage neveste! Kaj poreče Simon, ker sem se odstranil, ne da sem mu prej povedal. Podtikali mi bodo zlobne namene. Kdo me bo opravičil?»

Sklenil je roke, da so pokali prsti. Tedaj je zapazil, da nima prstana, ki mu ga je dal ranjeni graščak v potrdilo svoje poslednje volje. Nekdo ga je oropal, ko je ležal v globoki nezvesti. Zakaj ga ni pustil na mizici v grajskem stolpu, preden je odšel v grobnico. Kesal se je, a bilo je prepozno.

Ko se je spomnil zaklada, mu je padla nova skrb na trpečo dušo. Ali se bo Simon domislil nevarnosti ter ga skril pred tatovi? Najbrž je že zamujeno, tatovi so ga že odnesli. Tako je Ostrožje oropano bogastva, po katerem je slovelo. Vse to se je zgodilo, ker je bil hudobni brat Abdon nepovabljen priča graščakove oporoke.

Zazdelo se mu je, da čuje nad sabo votlo ropotanje. Prav nad njim v stropu je nastala svetla odprtina.

Rešitev! Po trenutkih groze mu je zasijalo novo upanje. Mislil je, da je pokopan v senco grozovite smrti. Zdaj pa vidi, da sta nad njim še vedno dan in življenje.

(Dalje prihodnjič.)

DOPISI

GORENJI LOGATEC. Sokol priredi v nedeljo 4. oktobra ob 3. popoldne pred Sokolskim domom, v primeru slabega vremena pa v domu samem veliko tombolo. Tablice po 3 Din se dobivajo že v predprodaji.

MALA NEDELJA. Minili teden nas je zapustila, premeščena v Poljane nad Škofjo Loko, učiteljica gospa Pavla Strehovčeva, poročena Burgerjeva. Sodelovala je pri pevskem zboru in dramskem odseku Narodnega kulturnega društva in z vneto vodila šolske prireditve. Bila je splošno priljubljena. Želimo ji na novem službenem mestu vse najboljše! — Jurčičovo proslavo priredi Narodno kulturno društvo v nedeljo dne 25. oktobra. Pripravlja se po njegovi povesti dramatizirana narodna igra «Domen». Nastopita tudi moški in mešani pevski zbor. — Velika tombola Društvenega doma bo nepreklicno v nedeljo dne 15. oktobra. Vsa društva se naprošajo, naj se ozirajo na te prireditve in nas v obilnem številu posetijo.

OPLOTNICA. Naš Sokol priredi v nedeljo 4. oktobra ob 15. na vasi, v primeru slabega vremena pa v Sokolskem domu veliko tombolo. Poleg glavnih dobitkov (moško kolo, telica, seženj bukovih drv, otroški voziček, blago za moško obleko, gramofon) bomo nudili še mnogo prav lepih dobitkov. Vabimo naklonjeno nam občinstvo od blizu in daleč, da se tombole v velikem številu udeleži in marljivo sega po srečkah, ki so po 3 Din.

POLJANSKA DOLINA. Tudi pri nas v dolini smo dobili zgodnjo jesen. Celo sneg je že zapadel po hribih skoro pol metra. Vendar je kmalu skopnel razen na Blegošu, kjer se je malo dlje časa držal. Napravil ni nikjer kake posebne škode. Zlo nam je prinesla le prva slana v četrtek 24. septembra. Predvsem je slana osmočila ajdo, ki je dozorevala, in nam povzročila neprecenljivo škodo. Pa tudi drugim poznim jesenskim pridelkom ni koristila. — Zadnji čas se obira in pospravlja sadje. Sicer ni tako polno kakor ob najboljših sadnih letinah, a je zato tem lepše in debelejše. Za domačo potrebo ga bo že in tudi za prodajo ga bo še ostalo. Naše sadje je znano kot zlahotno in okusno. — V nedeljo dne 27. septembra je minilo pet let, ko je dolino zadela velika katastrofa po grozoviti povodnji,

katere posledice so vidne tu in tam še zdaj. — Večkrat je opaziti v dolini v spremstvu orožnikov in vojakov pogranične čete osebe v tujih uniformah, ki jih spremljajo proti Škofji Loki. So to begunci z one strani meje, ki radi zatrjujejo, da jim tam ni obstanke. — Vseh volilnih upravičencev za prihodnje volitve je v dolini okrog 1800 brez zminske občine.

RUŠE. Gradnja velike moderne šole se bliža koncu. Ogromno stavbo, ki je moderno opremljena in je ena najmodernejših šol v dravski banovini, prihajajo vsak dan gledat razni strokovnjaki, ki se čudijo, da so si mogle Ruše sezidati tako šolo. Šolo bodo blagoslovili in slovesno otvorili že v teku prihodnjega meseca. Vzdana bo v šoli spominska plošča Nj. Vel. kralja Aleksandra za priložnost desetletnice njegovega vladanja. Nova šola bo poleg krasnega in lepega Sokolskega doma lep okras Ruš. — Naš Sokol se od onega časa, ko je dobil novo streho, zelo povoljno razvija. Telovadijo redno in na letošnjem javnem nastopu so pokazali naši telovadci veliko spretnosti. — Tudi dramski odsek Sokola agilno dela. Poleg letošnje proslave 60letnice rojstva pisatelja Finžgarja, pri kateri so igrali njegovega «Divjega lovca», so predvajali igralci tudi več drugih iger, ki so odlično uspele. Dva člana obiskujeta dramsko šolo v mariborskem gledališču. — Posledice velikega požara naše tvornice za karbid in umetna gnojila se že skoro več ne poznajo. Tovarna obratuje normalno in ni odpuščala nobenega delavca. — Ob priložnosti romarskega izleta v Ruše na Mali Šmaren je bilo pri nas mnogo ljudi. Ob tej priložnosti smo tudi dobili nove zvonove.

ŠOŠTANJ. (Smrtna kosa.) V visoki starosti skoro 90 let je umrl zasebnik gosp. Blaž Vogel, oče ge. Ivanke Seničeve, trgovke in posestnice v Šoštanju. Naj bo stari korenini ohranjen prijazen spomin!

VELIKA PIREŠICA. Naš Sokol priredi v nedeljo 4. oktobra ob 3. popoldne prvi javni telovadni nastop na dvorišču Fervegove gostilne s sodelovanjem bratskih okoliških društev. Po nastopu bo javna tombola z mnogimi lepimi dobitki. Igrala bo priznana železničarska godba iz Celja. — Ko je z ustanovitvijo Sokola kraljevine Jugoslavije nastopila za Sokolstvo nova doba, je tudi naša srca prevzel val navdušenja, ki je dobil izraza v ustanovitvi društva 7. februarja letos. Kakor marsikje drugod se mora tudi naše mlado društvo boriti s številnimi nasprotniki, ki smo

njena mati. Tiha starka je malo govorila. Če je včasih positnarila, ji hči ni ugovarjala. Dejala si je, da imajo stari ljudje svoje nazore, ki jih mladina mora spoštovati in upoštevati. Ni čudno, če so stari trmasti, saj so si pridobili izkušnje v letih svojega dolgega življenja in zato vztrajajo pri svojem.

«Nekaj zemlje bom prikupil. Obdelovala bova polje in redila živinico. Ti boš lepo gospodinjala. Srečna bova!» je šepetal črednik pod Metinim oknom v torek zvečer, zadnji teden, preden je odšel na planino. Pri duši mu je bilo lahko in toplo, da bi kar vriskal.

Meta ga je žalostno pogledala in molčala. «Zakaj si danes tako otožna? Ne vem, čemu se mi vidi, da si vedno nekam zamišljena», jo je vprašal.

Skoro plašno ga je pogledala in odvrnila: «Kaj pa tvoja mati? Zaradi njih te še nisem vprašala. Ne vem, če bodo zadovoljni z menoj.»

«Kaj bi ne bili zadovoljni? Vedno pravijo, naj privedem pravo, ki bo za našo hišo. Starši so dobri. Le prezirati jih ne smemo! Še mestni ljudje jih bolj spoštujejo ko mi, čeprav jim največkrat ne zapuste drugega ko pot za seboj», je besedičil Šimen.

«Vajena sem starih ljudi in rada jih imam. O tvoji materi ne morem ničesar reči. Premalo jih poznam. Bojim se jih pa vendarle. Morda ni tako hudo, kakor trdijo nekateri. Nekaj bo pa menda le res, saj bi sicer ljudje ne mogli govoriti.»

Perite Vaše
svilene noga-
vice v blagi
peni

LUX

KER BODO NA
TA NAČIN OSTALE
VEDNO KOT NOVE

jim trn v peti, ker nočemo trobiti v njihov rog. Toda mi se ne strašimo in ne klonemo pred nikomer. Krempko smo prijeli za delo in 4. oktobra bomo pokazali sadove svojega dela na prvem javnem telovadnem nastopu. Bratje in sestre sosednih bratskih društev celjske župe in prijatelji Sokolstva, posetite nas v ogromnem številu, prihitite v Veliko Pirešico, da posvetimo ta dan sokolski propagandi v našem kraju! Za udeležence, ki pridejo z vlaki od Celja ali Velenja, sta izstopni postaji Zalec ali Petrovče, odkoder je po lepi cesti še dobre pol ure do Velike Pirešice. Pridite!

Ali si že član Vodnikove družbe?

«Ne misli slabo o moji materi!» Metkin obraz se je nasmehnil med nageljni in rožmarinom. Črednika je pogrelo, kakor bi se bil napil gorskega brinjevca.

«Saj veš, da se človek boji!» se je opravičevala. «Če sva enkrat skupaj, se ne bova ločila nikoli več!»

«Dobro si se odrezala! Ne smeja se tako je-mati kakor Frtančkov Jur in njegova Špela. Kmalu ga je zapustila. Saj tudi ni bilo čudno! Ta norec je kar svojemu bratu prepustil posestvo, sam je pa samo okoli žene postopal kakor mačka okoli vrele kaše, namesto da bi se v zakonu še bolj poprijel dela.»

«Zato mu je pa pobegnila. Prav je imela!» «Pa je lezel zanjo na dom njenih staršev. Vendar se ni hotel vrniti.»

«Ali bi tudi ti šel za menoj?»

«Seveda! Vse robove zemlje bi obrnil, da bi te našel. Zemlja je namreč zarobljena kakor stara suknja. Njeni robovi so pa gore na nji.»

«Beži! Beži!»

«Res je, res! Verjemi mi, Meta! Trdi in skalnati so robovi naše zemlje, a mnogo je lepote na njih. V višavi ljubi človek resnično in lepo!»

Dekletov obraz se je spet zresnil. Pritisnila ga je k zgodnjemu nageljnove mu popku. Njena usta so ga ljubkovala.

Šimen jo je opazoval. Sam ni vedel, zakaj je zdajci obšel njegovo dušo neprijeten občutek. S silo se je otresel mračnih misli in je pričel deklici šepetati.

Gustav Strniša:

Planinci

I.

Stembalov Šimen je rogovilil po vasi. Bil je pravi črednik, vesel in zabaven fant. Pa zbosti je znal, da je kar zaskelilo. Ljudje so ga vendarle ljubili. Bil je dobra in odkritosrčna duša. Z živino je znal ravnati kakor malokdo. Kdor jo je njemu zaupal, ni bil nikoli razočaran. Šimnova čreda je bila vedno med najlepšimi, ko so se pastirji vračali s planin.

Često se je že ženil. Kadar se je žentev razdrta, je pijačeval po vasi. Ko je pa odhajal nazaj v planino, je bil vesel in zavriskal je kot sedemnajstletni mladenič, čeprav je prekoračil že peto leto preko dveh križev.

Imel je polzidano hišo, nekaj denarja in mater. Hiše, denarja in tudi njega bi se marsikatera ne branila, saj ni bil napačen mladenič. Matere se je pa vsaka bala. Starka je bila huda ko hren in sitna ko osa.

Zdaj je bila njegova ljubica Lipnikova Meta. Bila je visoka in krepka. Govorili so, da je najmočnejša med svojimi tovarišicami. Šimen ji je bil dokaj všeč.

Njemu se je čudno videlo, zakaj je Meta vedno zamišljena, kadar pri nji vasuje. «Menda pač ne zaradi matere?» se je včasih vprašal. O nji ga doslej še ni nikoli vprašala. Sama je imela dobre in mirne starše. Zdaj je živela samo še

DOMAČE NOVOSTI

* **Kraljev spomenik, ki ga je izdelal kmet.** Te dni so svečano odkrili v Oriženu pri Dubrovniku spomenik kralju Aleksandru, katerega je svoemu vladarju postavilo ljudstvo iz Kruševica, Zubca in Krivošije s pomočjo denarnih prispevkov domačina Novakovića iz Amerike. Spomenik, ki ga je izdelal domačin narodni umetnik kmet iz Mokrinja, ima obliko piramide, ki je 3 m visoka. Ob otvoritvi je bilo prisotnih nad 1000 kmetov iz vse okolice.

* **Vse vloge so varne.** Te dni so se ponekod iz neznanega razloga zbegali nekateri nepoučeni ljudje in začeli dvigati vloge iz denarnih zavodov. Česa so se bali, v početku ni bilo jasno, pozneje pa se je le ugotovilo, da so siromaki nasledili tujim, naši državi sovražnim plačancem. Ti so izrabili splošne evropske denarne težave in zlasti padec angleškega funta šterlinga, ki je trenutno povzročil zmešnjave na evropskih borzah, ter začeli begati ljudi, da bi v takih zmedah dosegli svoje mračne svrhe. Naš dinar je čvrst in naš gospodarski in finančni položaj je ugodnejši kakor v številnih sosednjih državah. Zato je vsako razburjenje brez vsake podlage. **Denarne vloge so popolnoma varne.** K sreči se je sedaj razburjenje že pleglo, ker so se ljudje naposled vendarle dali poučiti, naj ne nasledajo zločinskim, naši državi sovražnim lopovom.

* **Izprememba volilnega zakona.** Nj. Vel. kralj je na predlog ministra za notranje posle in predsednika ministrskega sveta podpisal in proglasil zakon o izpremehi in dopolnitvi zakona o volitvah narodnih poslancev za narodno skupščino. V členu 4. se dodajo novi odstavki, ki se glase: V banovinah, kjer je več srezov kakor pripadajočih mandatov, se spojita po dva sreza in se bosta glede na volitve narodnih poslancev smatrali kot eden. V dravski banovini se spojita sreza črnomaljski in metliški. Za sreze, ki se spoje, bo pristojno za potrditev kandidacije sresko, odnosno okrajno sodišče prvega omenjenega sreza, za izdajanje potrebnih dokumentov pa je pristojno vsako sresko sodišče spojenih srezov, odnosno kjer jih ni, vsako okrajno sodišče spojenih srezov. V členu 18. se doda nov odstavek, ki se glasi: V srezih, ki se spoje, zadošča vsega skupaj 60 podpisnikov za oba sreza az kandidaturo nosilca kandidatske liste, vpi-

sanih v volilne imenike kateregakoli obeh združenih srezov. V členu 23. se doda nov odstavek, ki se glasi: V srezih, ki se spoje, mora biti najmanj en kandidat in en namestnik za oba sreza. V teh srezih zadošča le 200 predlagalcev iz obeh srezov skupaj ne glede na to, v katerem srezu so vpisani v volilni imenik.

* **Povišanje trošarine na sladkor.** «Službene Novine» objavljajo zakon o določitvi sladkornih cen in cen sladkorne pese. V smislu tega zakona se poviša državna trošarina na sladkor, izdelan iz sladkorne pese ali trsa, v kockah, kristalu ali prahu od 500 na 665 Din za 100 kg, za ostali sladkor, sirov ali rafiniran, izvzemši onega, ki ni uporaben za človeško hrano, pa od 200 na 625 Din za 100 kg. Obenem se zniža uvozna carina za sladkor v glavah od 40 (maksimalno) na 35 odnosno 30 (minimalno) na 25 zlatih dinarjev, za sladkor v kockah ali sipi pa od prejšnjih 55 (maksimalno) na 50, odnosno 40 (minimalno) na 35 zlatih dinarjev. Ko stopi ta zakon v veljavo, se sme prodajna cena sladkorja povišati samo za 1 dinar pri kilogramu. Na popisane količine sladkorja, ki je tega dne v zalogi pri trgovcih, se mora plačati razlika v desetih dneh, in sicer le v višini 100 Din za 100 kg.

* **Cene soli se ne povišajo.** Uprava državnih monopolov izjavlja, da so vesti o zvišanju cen soli neresnične. Cene, po katerih morajo pooblašeni maloprodajalci soli prodajati tudi v bodoče sol, so: 1.) Za človeško hrano: a) kamena sol v kosih Din 2-50, b) varena sol, drobna in v briketih Din 2-50, c) morska sol, bela in siva, Din 2-50, d) kamena in morska mleto sol Din 2-75. 2.) Za živilsko hrano: a) bela morska sol Din 1-60, b) siva morska sol Din 1-40, c) kamena sol Din 1-40, d) varena drobna sol Din 1-40, e) varena sol v briketih Din 1-60 za kilogram.

* **Neresnične vesti o zvišanju cene vžgalicam.** Uprava monopolov razglasa, da so vse vesti o zvišanju cene vžgalicam izmišljene.

* **Uradne ure na sodiščih.** Predsedništvo višjega deželnega sodišča v Ljubljani razglasa: Uradne ure za čas od 1. oktobra letos do 30. aprila 1932. se določajo ob delavnikih od 8. do pol 13. in pol 16. do 18. ure, a ob sobotah od 8. do 14. ure.

* **Razsodba celjskega okrajnega sodišča o nadurnem delu.** V soboto 26. septembra je okrajno sodišče v Celju razpravljalo o zahtevku plačila 50odstotnega poviška za nadure, kakor to predpisuje zakon o zaščiti delavstva. Celjsko okrajno

sodišče je namreč razpravljalo o tožbi nekega predelavca proti tvrdki Westen v Celju na plačilo zneska 4611 Din za opravljene nadure pri imenovanju tvrdki. Tovarna Westen je plačevala tožitelju vse opravljene nadure le kot normalne delavne ure, tožitelj pa temu ni nikdar ugovarjal. Šele po izstopu iz službe je zahteval tožitelj 50odstotni povišek za vsa tri leta nazaj, odkar je bil pri tvrdki. Ker se je tvrdka branila plačati zahtevani znesek, je bila vložena tožba na celjsko okrajno sodišče, ki je ugodilo tožbi in je obsodilo tvrdko na plačilo vložene zneska. Tvrdka Westen se pa ni zadovoljila s sodbo okrajnega sodišča in je vložila priziv po svojem zastopniku dr. Skobernetu, odvetniku v Celju, na okrajno sodišče v Celju, ki je o tem razpravljalo v soboto. Zastopnik tožene stranke je izvajal, da je tožitelj dobival plačilo za svoje delo redno v normalnem iznosu in da ni nikdar zahteval 50odstotnega poviška za opravljene nadure, čeprav je na plačilnih ovitkih napis: «Reklamacije je javiti takoj po prejemu plačila». Tožitelj se je torej s tem molče odpovedal povišku in bi smel zahtevati izplačilo 50odstotnega poviška edino za zadnji teden, ko je zahteval izplačilo poviška pred izplačilom. Nasprotno je izjavil zastopnik tožene stranke, da velja točka 10. zakona o zaščiti delavstva kot prisilno določilo, ki določa 50odstotni povišek za nadure za pogodbe med delodajalcem in delojemalcem, kateremu se pa delojemalec lahko odpove. Okrajno sodišče je zavrnilo priziv tvrdke in potrdilo sodbo okrajnega sodišča. Razlogi: Vnaprej se delojemalec v smislu zakona ne more odreči zahtevku 50odstotnega poviška za nadure, za nazaj pa je možen tak odrek v smislu državlanskega zakonika molče ali s konkludentnimi dejanji. Tožitelj v predmetni zadevi sploh ni imel povoda in priložnosti, da bi se odpovedal, oziroma ne odpovedal povišku, ker ves čas njegovega službovanja ni bilo med njim in delodajalcem govora o tem.

* **Divje race oznanjajo zimo.** V Pesniški dolini, posebno v okoličih Sv. Marjete ob Pesnici, je po travnikih vse polno rac. Izreden primer je, da se race tako zgodaj selijo v toplejše kraje. Pravijo, da to pomeni hudo zimo.

* **Pri padcu z oreha si je zlomil tilnik.** Te dni na vse zgodaj se je odpravil posestnik Lovrač iz Kolovrata nad orehe. Po dolgi lestvi se je povzpел na najvišje drevo. Ves zatopljen v delo, ni opazil, da se je povzpел na trhljo vejo, ki se je nalomilo. Lovrač je padel na zemljo. Vsa dru-

Mnogo sta se pomenila, preden je odšel.

Naslednji dan je pa že rogovilil po vaških krémah. Baš zvečer, ko se je vrnil izpod Metinega okna, je posegla v njegovo ljubezen mati. Dejala mu je:

«Malo kesen si. Sem nekaj slišala, da ti tista dolginka Meta leze v srce. Meni ni všeč, zato je pa tudi vzela ne boš!»

«Pridna je in dobra, pa rada vas bo imela! Pustite mi jo!» je ugovarjal sin.

«Če njo vzameš, pojdem sama od hiše! Nikoli več me ne boš videl prestopiti tvojega praga!»

«Pa zakaj je ne marate?»

«Nikoli nisem trpela dolgink, najmanj pa Metel!»

«Ožbetova je pa bila majhna in debela, pa vam tudi ni ugajala.»

«Zato, ker je imela jezik dolg, da bi lahko z njim ovila trikrat vso našo vas. Ne sili za Meto! Ali nisi slišal, da je lažil okoli nje tisti Bričkov Jake. Pravijo, da je hodil tako pridno k njenemu oknu, kakor da bi bil vozil za repo gnoj! Kjer je pa on kdaj vsoval, je pustil za seboj vedno pogazene gredice!»

Šimen se ni hotel dalje prepirati. Sel je in pil. Meta mu je dokaj prirasla k srcu. Ko je naslednji večer kolovratil vinjen mimo njenega okna, je potrkal.

Oglasila se je. Jezna je bila.

«Zakaj pijančuješ po vasi? Pa naj te ima človek rad.»

«Zato, ker so mati sitni. Jutri grem kar na planine, čeprav je še nekam zgodaj! Rad slušam mater, saj spoštujem četrto božjo zapoved, ampak v ljubezni mi ne bodo več ukazovali! Tebe sem izvolil. Dovolj sem star in let mi ne bo treba kupovati. Na planinah bom spet mirno živel in mislil na te! Ti me pa ne pozabi!»

Ona je molče sklonila glavo.

Poljubil jo je. Zasramoval se je svoje nežnosti in zardel kakor šolar. Tudi ona se ga je dotaknila z ustnicama. Njen poljub je bil hladen.

Šimnu je postalo tako mučno. Ko je pa sam korakal skozi vas, je glasno zavriskal. Ofresel se je vseh neprijetnih misli. Zavil je domov, kjer je takoj legel. Še pred zoro se je dvignil in šel k sosedu po svojo čredo.

Meta ni šla takoj počivat. Dolgo je še slonel z zamišljena na svojem okencu. Naposled je začela zalivati nagelj s solzami, ki so ji v curkih polzele po licu. Popek je drhtel pod toplo roso njenih oči in trepetal po drgetu njenega telesa, ki se je krčevito treslo.

Meta je trpela. Ni jokala zaradi Šimna, temveč zaradi onega prvega, zaradi Jake, ki ji ni ukradl samo srca, temveč ji je odtrgal tudi deviški rožmarinov vršček, čeprav se je še vedno bohotil na njenem oknu.

Rožmarin in nagelj sta krasila ozko okence, v dekletovem srcu pa je kipela rana bolesti in zelenel grenki pelin spoznanja. Zato je bila vedno zamišljena in često žalostna. Šimnu ni mogla povedati, kaj se je z njo zgodilo, Sramo-

vala se je sebe in svojega greha, a bala se je za črednika, da bi ga ne izgubila.

Kako je bil Šimen pošten in dober! Nikoli je ni užalil zaradi Jake. Dobro je vedel, da je postopal za njo Bričkov, ki res ni bil na dobrem glasu, vendar ni dvomil o nji. Nikoli je ni vprašal zanj. Smatral jo je za pošteno in čisto kakor zlato.

Kakšen je bil njemu nasproti njen zapeljivec! Komaj je dosegel, kar je želel, že se je izkušal odtujiti. Kako hitro se je umaknil! Ali ni bil slabši kakor žival?

Meta se je borila vso noč sama s seboj:

«Ne, ne smem postati Šimnova! Odkritosrčna moram biti, kakor je on! Resnice mu vendar ne smem razodeti, preveč bi ga bolela! On odhaja na planine, jaz se pa molče umaknem. Tako bo najlažje pozabiti.»

Še dolgo ni mogla zaspati. Mislila je na oba mladeniča in se še vedno borila v svoji duši:

«Saj Šimen ne bo zvedel resnice! Jaka bo menda pač toliko značajan, da bo molčal. Pa bi ostala in postala Šimnova! Srečna bi bila!»

Spet je zazrla v duhu črednikov pošten obraz. V mislih se je še enkrat poslovala od nje. Nič več ni kolebala. Tiho je zaihtela v zglavnico. Odpovedala se je ljubezni, o kateri je bila prepričana, da je ni vredna.

Še preden je zaspala, je Šimen že vriskal v planine.

alje prihodnjič.)

Po znižanih cenah

dobite raznovrstno manufakturno zimsko blago, n. pr. blago za ženske plašče, od 45 Din navzgor, le v razprodaji manufakturne veletrgovine Jos. Ravnikar Ljubljana, Miklošičeva 7

lina se je zbrala za mizo k zajtrku, le očeta še ni bilo. Tedaj se je hči odpravila na vrt, a je zaman iskala z očmi po drevesih. Zaskrbelo jo je, ko se ji ni na glasne klice nihče odzval. Od groze je zavpila, ko je opazila očeta nepremično ležati v travi. Skočila je k njemu in ga skušala dvigniti. Vse prizadevanje pa je bilo zaman. Očeta so prenesli v hišo in ga izkušali obuditi k življenju, toda zanj ni bilo več pomoči. Pri padcu na tla si je bil zlomil tilnik.

*** Delo v papirnici v Goričanih ustavljeno.** Te dni je bil ustavljen obrat v papirnici v Goričanih. Lastniki podjetja poudarjajo, da je tovarna zastarela in da ne nese. Zaradi ustavitve dela je bilo v soboto odpuščenih 83 delavcev, ki so zdaj na cesti in v bedi, a upanja na zaposlitev v kakem drugem podjetju je v sedanji krizi malo.

*** Tragična smrt bolehnega orožnika.** V poznih večernih urah so našli v soboto ljudje na progi v smeri proti Dobovi truplo neznanega moškega. Mrtvec, ki je bil strahovito razmesarjen, je bil obločen v orožniško uniformo, zato so lahko kmalu ugotovili njegovo istovetnost. Bil je vodnik brežiškega orožniškega voda Štefan Črepinko. Poizvedovanja so dognala, da je odšel Črepinko v soboto zvečer sam na progo in se v bližini čuvajnice vrgel pod vlak. Nesrečnik je bil že dalje časa hudo živčno bolan, po vrhu tega pa je bolehal tudi za poapnjevanjem žil. Zdravja je iskal pred dvema mesecema v splošni bolnici v Ljubljani, vendar ga mu niso mogli vrniti. Zapustil je ženo in edinega otroka, s katerima vse prebivalstvo globoko sočustvuje.

*** Vlak je usmrtil progovnega delaveca.** V ponedeljek zjutraj je šel progovni delavec Hribar po progi in je pri uvoznem signalu postaje Brega pri Zidanem mostu našel na progi razmesarjeno truplo. V mrliču je spoznal svojega tovariša, 26letnega Jožeta Dobovška, progovnega delavca z Brega. Ko je natančneje pogledal njegove poškodbe, je videl, da mu je vlak odrezal levo nogo nad stopalom v gležnju, smrtonosni udarec pa je nesrečni Dobovšek dobil v glavo. Lobanja je bila razbita in so možgani ležali raztreseni okrog. Jože Dobovšek je imel usodno noč službo in je prava zagonetka, kako ga je mogel sredi proge dobiti vlak, ko je bil Dobovšek znan kot zelo vesten in previden delavec. Pokojnik, ki je bil splošno priljubljen zaradi svoje poštenosti, zapuščal ženo in hčerko.

*** Samomor nad Savinjo.** Nedavno so našli delavci, prihajajoči v Celje, nad škarpo ob Savinji obešenega na ograji ob banovinski cesti niže znane gostilne g. Krajca na Polulah neznanega moškega srednjih let. O najdbi je bilo takoj obveščeno oblastvo. Mrtveca so sneli in prepeljali v mrtvašnico okoliškega pokopališča. V žepih obupanca, ki je visel tik nad strugo Savinje, so našli zaprto pismo in pa listek, iz katerega je bilo razvidno, da je mrtvec 49letni zasebnik Ivan Mance, doma nekje iz delniškega sreza v savski banovini.

*** Ogenj v Slivnici.** V soboto okrog polnoči je iz še neznanega vzroka pričelo goreti gospodarsko poslopje posestnika in gostilničarja Antona Faleža v Slivnici. Na pomoč so bili pozvani gasilci iz Maribora, Orehove vasi, Razvanja, Framar, Radvanja in Pobrežja, ki so rešili razen enega voza vse orodje in ostalo in požar omejili. Gospodarsko poslopje je seveda pogorelo do tal.

*** Požar v Potočarski vasi.** V soboto o mraku se je vžgal svinjak posestnika Mihe Vrčka v Potočarski vasi pri Novem mestu. Prihitieli so kamenški gasilci s svojo motorno brizgalno, kmalu za njimi pa še novomeški in rešili svinjak in omejili vsako razširjenje ognja. V Potočarski vasi je v teku enega leta gorelo že trikrat.

*** Autobus z 20 potniki se je prevrnil.** Ko se je hotel autobus, ki stalno vozi na progi Dravograd—Šoštanj, na nekem ovinku na Paki izogniti nasproti prihajajočemu osebnemu avtomobilu trgovinskega potnika Franca Pečka, je zdrknil s cestišča na razmehčano pobočje in se z 20 potniki vred prevrnil na niže ležeči travnik. Niti vozilo niti potniki niso dobili posebnih poškodb.

*** Požar v Šklendrovcu.** Zgorel je kozolec posestniku Potrpinu. V njem je imel shranjenega mnogo sena in raznega gospodarskega orodja. Domnevajo, da je podtaknila ogenj zločinska roka.

*** Nesreča pri delu.** Te dni se je pripetila v železarni na Javorniku nesreča. Delavec Štefan Ažman je bil z drugimi zaposlen pri prekladanju težkih železnih plošč. Pri tem pa je po nesrečnem naključju padla zelo težka železna plošča Ažmanu na stopalo desne noge in mu ga strahovito razmesarila. Ponesrečenca so prepeljali v bolnico bratovske skladišnice.

*** V trenutni zmedenosti je vrgla novorojenčka v prepad.** Na Dobrovljah pri Braslovčah je bivala zadnje čase pri svojem bratu šivilja J. T., ki je bila v blagoslovljenem stanju. Porod so domači pričakovali že pred tednom, dekle samo pa o tem ni hotelo ničesar govoriti. Te dni pa so bili vsi začudeni, ker je bila močno izpremenjena. Svakinja jo je naravnost vprašala, ali je že porodila in kaj je z otrokom. Ker ni dobila nobenega pojasnila, je naznanila stvar orožnikom. Orožniška patrulja je vzela s seboj tamošnjega grobarja in začela je dekle izpraševati. Šivilja je priznala, da je porodila in otroka vrgla v jamo. Na poziv orožnikov je tudi pokazala, kje se je to zgodilo. To je kakih 600 metrov od njenega doma, kjer je precejšen prepad. V ta prepad je vrgla novorojenčka, ki je obvisel na grmovju kakih 30 metrov globoko. Našli so ga visečega z glavo navzdol. Novorojenček je bil moškega spola. Nezakonska mati je izjavila, da je izvršila svoj čin v trenutku zmedenosti, provzročeni od strahu pred domačini, ki so ji sovražni. Ker detomorka ni pazila na svoje zdravje in je ves čas opravljala težka dela, je tako izmučena, da so jo pod nadzorstvom pustili doma.

*** Na lovu je obstreli 11letno dekle.** V Dvorjah pri Cerkljah na Gorenjskem je lovil fazane 22letni Julij L. s svojim prijateljem. Strcljala sta v smeri proti pastirjem, ki so pasli živino. Nesreča je hotela, da sta zadela 11letno hčer malega posestnika Anico Sršenovo in eno kravo. Nesrečna Anica je dobila več šiber v glavo. Sršenovo so prepeljali v splošno bolnico.

*** Huda nesreča gasilca pri vaji.** V soboto popoldne so imeli gasilci društva iz Trbovelj reševalno vajo pred svojim Gasilskim domom. Gasilec g. Florijan Bregar je hotel predvajati spuščanje mostva po vrvi iz stolpa Gasilskega doma. Na gornjo lino 10 m visokega stolpa je privezal vrv, po kateri se je hotel spustiti na tla. Vrv, ki je bila sicer močna in bi morala izdržati tudi večjo težo, pa se je nenadno odtrgala v trenutku, ko se je Bregar pognal iz line in se hotel spustiti na tla. Bregar je padel 10 m globoko in obležal nezavesten. Bil je takoj prepeljan v rudniško bolnico. Dobil je hude notranje poškodbe.

*** Slaboumen hlapec je zažgal gospodarsko poslopje.** Dolgi vrsti požarnih katastrof se je v soboto popoldne pridružila zopet ena, pri kateri pa je bilo takoj jasno, kako je nastala. Gorelo je v gospodarskem poslopiju posestnika Ludovika Cizeja, po domače Sevska, v Podvinu pri Polzeli. Posestnik Cizej je imel že leto dni pri hiši slaboumnega 19letnega Franca Zajca, katerega je uporabljal za razna lažja dela. Mladi hlapec je te dni kar tako na lepem zažgal gospodarsko po-

slopje. Ko so ga vprašali, kako je zažgal, je takoj razložil, da je vtaknil gorečo cigareto v slamo. Posestnik ima nad 100.000 dinarjev škode, za varovan pa je le za okrog 40.000 dinarjev. Slaboumnega fanta bo treba čimprej spraviti na varno.

*** Dva ciganska roparja prijeta.** Litijski orožniki so zaprli sedem mož, to je cigansko tolpo, ki je opustošila njive v Ribčah. Ko so odsedeli prisojeno kazen in poravnali odškodnino, so izpustili pet ciganov. Medtem pa je sodnik dr. Sfiligoy poslal dva cigana, Andraža Nikoliča in Franceta Nikoliča, v zapore celjskega sodišča. Oba cigana je namreč spoznala gostilničarka Rasbergerjeva Jožeta iz Lok pri Trbovljah, da sta jo pred dobrim pol letom v družbi več drugih ciganov v Šestinah pri Zagrebu oropala za 50.000 Din. Cigan Andraž Nikolič je bil zaradi suma tega ropa že en in pol mesec v preiskovalnem zaporu, pa so ga takrat zaradi pomanjkanja dokazov izpustili. Sedaj menda prejmeta oba cigana-razbojnika zaslužen kazni.

*** S kolom po glavi.** V Repnjah pri Vodicaht so se stekli fantje. V glavnem je bil napad namenjen 25letnemu ključavničarskemu pomočniku Vincencu Govekarju, ki so ga obdelali s kolom. Prebili so mu lobanjo, vendar je fant ležal doma in sprva sploh ni poklical zdravnika. Šele pozneje, ko se je njegovo stanje že hudo poslabšalo, ga je naložil na voz sosed in ga peljal v ljubljansko bolnico. Med vožnjo pa se je Govekarju udrla iz glave kri. To se je pripetilo v Št. Vidu, kjer je voznik poklical na pomoč zdravnika dr. Arka, ki je poškodovanca za silo prevezal. Iz Št. Vida so tudi telefonirali po reševalni avto, ki je že popolnoma oslabiljenega Govekarja prepeljal v bolnico.

*** Zaradi osmih rjuh eno leto robije.** Andrej Znidar iz Spodnjega Brnika na Gorenjskem je betežen starček, sicer pa star znanec oblasti. Letos julija je prišel v gostilno Ivana Markljar Bos se je vsedel k oknu, ki je bilo priprto, a drugo jutro odprto. Ponoči je Markljevimi izginilo osem rjuh. Tat, ki je prišel skozi okno in po tej poti tudi izginil, je pustil za seboj sledi, ki so ga izdale. Znidar je odločno zanikal tatvino, a mu ni nič pomagalo. Obsojen je bil na eno leto robije.

*** Nepošten prekupčevalec.** Minuli teden se je v Vitanju vršil sejem. Živine je bilo precej prignane in nekaj prodane po nizkih cenah. Na sejmu je prišel tudi neki živinski prekupčevalec. Mož je nakupil nekaj parov najlepših volov. Pri prevzemu volov pa mešetar ni hotel o dogovorjeni ceni ničesar slišati. To ni bilo po volji lastnikom prodanih volov. Eden od njih je stopil do najbližje službujočega orožnika, kateremu je pojasnil vso stvar. Orožništvo se je začelo za prekupčevalca zanimati, ga aretiralo in oddalo v zapore okrajnega sodišča v Konjicah, kjer sedaj čaka na plačilo.

*** Kravo je ukradel.** Frančiški Roberjevi, ki stanuje v Lusečki vasi nekoliko na bregu, je ponoči neznan rokovanjač iz hleva odgnal lepo rejeno kravo. Gospodinja je tatvino javila orožnikom.

*** Sirovi pretepi brez konea in kraja.** Blizu Št. Jerneja je lepo naselje Gradišče, kjer vsako leto 27. septembra slovesno praznujejo god svetih Kozme in Damjana. Ker je bil ta praznik letos na nedeljo, se je zbralo najprej okrog cerkve, potem pa v točilnici mnogih fantov iz vasi Orehovice, Zapuž in Vrhpolja. Veselje med zbranimi fanti je bilo kmalu na višku in hitro je nastal med njimi prepir. Kar na lepem so se osvežila stara nasprotstva med posameznimi vasmimi in že so se spoprijeli. Bitko so otvorili Vrhpoljčani proti fantom iz Zapuž. Eni so takoj

izvlekli nože, drugi pa so lomili plotove in se tako oborožili. Po prvem spopadu so se Vrhpoljčani umaknili iz vasi proti državni cesti, tam pa so se ustavili in so že med potjo izpopolnili svoje orožje z vilami, motikami, sekirami, lopatami in krampi. Tako so naskočili nasprotnike, ki so drli za njimi. Naenkrat je bila državna cesta torišče sirovega pretepa in zaprta kakor prava fronta. Zaradi pretepa na cesti so se morali vračati nazaj avtomobili in vsa druga vozila. Končno se je bojišče izpraznilo, trije fantje pa so s krvavečimi ranami obležali sredi ceste. Pozneje so mimoidoči dva ranjenca, ki nista bila prehudo pretepena, odpravili domov, tretjega, 23letnega tesarja Franca Božiča iz Zapuž, pa so morali odpeljati v bolnišnico v Kandijo. Fant ima z motiko razbito glavo in posebno še nos, poškodovani obe roki, z nožem in vilami pa tudi ranjene noge. Posledica je bila, da so orožniki začeli loviti siroveže in jih spravljati v zapor.

* **Tovorni avto zgorel na cesti.** Te dni se je odpeljal iz Novega mesta s svojim tovornim avtomobilom g. Janko Goleš, sin trgovca g. Ilije Goleša. Namenil se je po kupčijskih poslih v Belo Krajino. Ko je po desetih minutah prispel do Težke vode, kjer se državna cesta ovija gozda, se je pri kilometrskem kamnu 805. avtomobil nenadno vžgal in pričel bliskovito naglo goreti. Le nekaj minut in od voza je ostalo samo še železno ogrodje. G. Janko Goleš, ki je bil opravljal volan, se je komaj rešil s skokom iz voza. Ogenj je nastal zaradi razplinjača, ki je dosegel rezervoar za bencin in ga vžgal.

* **Nov uspeh znanosti.** Eden najnevarnejših neprijateljev zob je kamen. Prizadevali so si že na leta, najti uspešno sredstvo za njegovo odpravo, ker običajni način mehanične odstranitve zobnega kamna provzroča čisto bolečine, a v vsakem primeru izgubo časa. — Raziskovalcu dr. Bräunlichu se je posrečilo, najti v sulforicinoleatu novo sredstvo, ki ne odstrani samo zobnega kamna, temveč prepreči tudi tvoritev novih plasti. To sredstvo vsebuje sedaj davno preizkušeni in splošno priljubljeni Sargov Kalodont. S tem more vsakdo, ki uporablja Sargov Kalodont, odpraviti zobni kamen na najuspešnejši in najudobnejši način brez vsake nevarnosti, ne da bi s tem tudi le malo škodoval zobem.

* **Pri revmatizmu v glavi, ledjih, plečih, živčnih bolečinah v kolkih, usedu (Hexenschuss) se uporablja naravna Frane Jožefova voda z velikim pridom pri vsakdanjem izpiranju prebavnega kanala. Univerzitetne klinike izpričujejo, da je Frane Jožefova voda posebno v srednjih letih in starostni dobi izborna čistilno sredstvo za želodec in čreva. Frane Jožefova grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.**

Zahvala

«VZAJEMNI POMOČI», registrirani pomožni blagajni v Ljubljani, Borštnikov trg št. 3.

Podpisani Jože Lampret, žagar, javljam, da sem dne 1. septembra 1931. prejel nakazano doto 4967 Din, za kar se s tem «Vzajemni pomoči» prav iskreno zahvaljujem in jo vsakomur prav toplo priporočam.

Pomagajmo si sami in Bog nam bo pomagal. V Logatcu, dne 20. septembra 1931.

Jože Lampret.

Opozorilo

«VZAJEMNA POMOČ», registrirana pomožna blagajna v Ljubljani, Borštnikov trg št. 3, ponovno opozarja, da ni bila, ni in ne bo nikdar v nikaki zvezi z VZAJEMNO ZAVAROVALNICO v Ljubljani, ki ni zasnovana na načelu vzajemnosti kakor «VZAJEMNA POMOČ», temveč na podlagi kapitalnega kritja kot vse ostale zavarovalnice,

IZ POPOTNIKOVE TORBE

TUDI NA BLANCI PRIPRAVLJAJO SADNO RAZSTAVO.

Blanca, septembra.

Podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva na Banci priredi v nedeljo 4. oktobra v osnovni šoli poučno sadno razstavo, ki se pozneje združi s sevniško razstavo sadja.

Sadjarstvo v blanški okolici je bilo že v prejšnjem stoletju na visoki stopnji. Glavno zaslugo na tem ima pokojni posestnik na Banci g. Franc Lenček, ki je uspešno gojil zlasti znano voščenko. Iz svojih drevesnic je daroval ta mož sadno drevje drugim kmetovalcem. Podpiral je blanško šolo in bil res vzoren gospodar. Prav v spomin na tega zaslužnega sadjarja se priredi na Banci razstava sadja.

SADNI OGLED V LAŠKEM.

Laško, septembra.

Podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva v Laškem priredi s sodelovanjem obeh podružnic Kmetijske družbe v Laškem in pri Sv. Krištofu v nedeljo in ponedeljek 4. in 5. oktobra v prostorih laške narodne šole javen sadni ogled (sadno razstavo).

Med sadjarji in kmetovalci obsežnega laškega okoliša vlada za to prireditve veliko zanimanje, saj je baš zdaj po štirih letih, kar smo imeli sadno razstavo, sadje tako lepo in obilno obrodilo. Sadjarstvo je v naših krajih v zadnjem desetletju zelo napredovalo. Opaža se to zlasti glede na fine vrste, ki jih z vso skrbnostjo gojijo naši vzorni sadjarji.

Ker bo z ogledom združena tudi prodaja sadja na drobno in na debelo, smo prepričani, da bodo segli po lepem in okusnem sadju številni trgovci in zasebni zanimanci. Obojim bo dana prilika, da se preskrbijo s sadjem za zimo. Na razpolago bodo poleg namiznih vrst tudi prvevrstna moštna jabolka (bobovec), ki jih bo tudi velike množine. Poleg razstavljenega sadja in sadjarskega orodja bo imel sadni ogled tudi svoj vrtnarski in čebelarški oddelek.

Prireditveni odbor, ki ga sestavljajo zastopniki vseh treh navedenih podružnic, si je stavil nalogo, da nudi širšemu občinstvu priliko, da se na lastne oči prepriča, kako obilna je izbira finega namiznega in dobrega moštnega sadja. Cenjenim posestnikom bo omogočen neposreden nakup sadja od pridelovalca, prav tako tudi onim, ki hočejo naročiti sadje v kupčijske namene.

GASILSKI PRAZNIK V RAČAH.

Rače, septembra.

Minilo nedeljo je obhajalo prostovoljno gasilno društvo (z reševalnim oddelkom) v Račah 45letnico svojega obstoja. Ob tej priliki so bile pri nas velike gasilske svečanosti. Ze zgodaj jutraj so ljudje kar v trumah prihajali iz vseh krajev, da prisotstvujejo slovesni službi božji, ki jo je daroval župnik g. Segula v grajski kapelici. Maše so se udeležili občinski odbor z županom g. Baumanom na čelu in zastopniki gasilnih društev iz Hotinje vasi, Frami in Gorice.

Po končani maši se je razvil spreved gasilcev in občinstva z godbo iz Pekar na čelu. Spreved se je najprej ustavil pred županovo hišo, kjer je župni tajnik in načelnik iz Rač, tovariš Alojzij Faleš, pozdravil občinske odbornike, župana Bauma in delegate sosednjih društev. Zahvalil se je obenem občinskemu odboru, ki je v slavnostni seji istega dne sklenil, da podari društvu znesek 500 Din. Zatem se je spreved pomikal skozi vas proti Gasilskemu domu, kjer je imel lep nagovor na člane župni načelnik tovariš Pfeifer in navduševal gasilce za človekoljubno delo.

Popoldne se je vršila v Verglezovi gostilni velika tombola z veselico.

Vrlemu gasilnemu društvu v Račah čestitamo k jubileju!

SEVNIŠKO PISMO.

Sevnica, septembra.

Volilni imenik za sevniško občino izkazuje 756, za občino Boštanj za 595 volilnih upravičencev.

Vodnikova družba je pridobila v Sevnici in okolici letos 100 naročnikov, kar dokazuje prilačnost knjig Vodnikove družbe. Kdor še ni plačal 20 Din za štiri knjige, naj to stori še danes na pošti pri poverjeniku g. Lindiču.

V soboto 26. septembra je ugriznil domači pes učenko VI. razreda tukajšnje šole Vido Brinovčev iz Radne pri Sevnici. Ker je bil pes zadnje dni sumljiv stekline, so odpeljali ranjeno deklico v Pasteurjev zavod v Celju. V sevniški občini je razglašena stroga pasja zapora, ker se je v začetku septembra klatil tu okoli stekline sumljiv pes.

Veliko zanimanje vlada za sadno razstavo in grozdni sejem. V nedeljo 27. septembra dopoldne je predaval o vkladanju sadja v zaboje za razpošiljanje g. Jože Kladnik. Zaradi večjega poseta sadne razstave je zaprošeno za polovično vožnjo na železnici. Upamo, da bo tej prošnji pravočasno ugodeno.

Vsakemu kmetovalcu bo koristilo, ako pošlje na razstavo nekaj svojega sadja, ker bo s tem lažje dobil kupca za svoj pridelek. Pridite torej od 4. do 11. oktobra na sadno razstavo, 5. oktobra pa na sejem za grozdje v Sevnici.

PROSVETNO DELO V STUDENCIH.

Studenci pri Mariboru, septembra.

Deset dolgih let je minilo, ko se je začela pri nas prva akcija za ustanovitev gasilnega društva. Do leta 1921. sploh nismo imeli v Studencih gasilnega društva in vedno smo bili v primeru požara odvisni od drugih. Pred desetimi leti, ko je bil izvoljen za župana g. Kaloh, je on prevzel akcijo in smo po nekajmesečnem trudopolnem delu imeli gasilno društvo ustanovljeno. Zgradili smo lastni Gasilski dom in v nadaljnji dobi smo nadomestili staro ročno brizgalno s turbinsko in zamenjali konje z avtomobilom. Vse to je zasluga župana g. Kaloba, ki je obenem načelnik gasilnega društva. Ob desetletnici obstoja našega gasilnega društva se je orodje še pomnožilo. V orodjarni stojita dva avtomobila in dve turbinki.

Minili mesec je slavilo društvo desetletnico v zvezi s 60letnico obstoja mariborskega gasilnega društva. Ob tej priliki je bila dopoldne parada naših gasilcev na Glavnem trgu, nato pa so se naši gasilci udeležili velike gasilske vaje. Naš načelnik je bil za zasluge, ki jih ima v gasilstvu kot načelnik našega društva in načelnik župe, odlikovan z dvema kolajnama. Popoldne je bila veselica v studenškem gozdu, kjer je bil tudi uradni sprejem odličnih gostov. Med številnimi udeleženci so bili prisotni g. dr. Juvan, župan mariborski, g. Turk, predsednik Gasilske zveze, in še mnogo drugih odličnih gostov.

V letošnjem letu se je tudi ustanovila gasilska godba na pihala, ki šteje 20 moških in je ob priliki gasilskih slavnosti v Mariboru igrala v sprevedu.

Rdeči križ, ki je lani priredil samaritanski tečaj, zopet deluje. V društvu sta zaradi neso-glasja odstopila tajnik in predsednik, pa je g. Kaloh kot podpredsednik takoj prevzel predsedniške posle in društvo zopet funkcionira. Kakor doznavamo, namerava društvo letos zopet prirediti samaritanski tečaj, katerega nekateri že željno pričakujejo.

Sokol dela neumorno. Po velikem naporu zaradi župnih in okrožnih tekem, na katerih je studenski Sokol zasedel drugo častno mesto v župi, je sledil kratek oddih. Toda tudi ta oddih so člani društva uporabljali za vežbe in za priprave za veliko akademijo, ki jo namerava društvo v kratkem prirediti. Društvo je začelo v mesecu septembru spet redno telovaditi in tudi društveni dramski odsek že vežba.

V zadnjem času je utrpelo društvo izgubo treh edinih članov, in sicer dolgoletnega načelnika br. Čilenška, ki je prestopil k Sokolu Maribor I., načelnice s. Lahove, ki je dokončala študije in odpotovala domov, in podnačelnice s. Sancinove, ki je prav tako odšla k Sokolu Maribor I. Ker je društvo izgubilo kar tri voditelje, je bilo primorano prirediti vaditeljski tečaj, ki ga poseba okrog 32 članov in članic iz vseh okoliških društev. Tečaj vodi priznani sokolski delavec br. Hovčar, načelnik našega Sokola.

Zaradi prevelike krize smo izgubili kino «Diana», ki je nudil v našem delavskem centru obilo zabave.

Omeniti še moramo veliko in obširno sokolsko knjižnico, ki je vzorno urejena in vodena po br. Skilanu. Knjižnica nudi deci kakor tudi ostalim članstvu ogromno poučnega in zabavnega čtiva. Trdimo lahko, da je knjižnica ob poslovnih dneh vedno nabito polna in da mora brat knjižničar imeti celo pomočnika, če hoče vsem ustreči.

V kratkem bo spet začelo poslovati ljudsko vseučilišče, ki nam je lani nudilo dokaj lepih in zanimivih predavanj. Predavali so domači in tudi drugi predavatelji. Upamo, da bo letošnji program ljudskega vseučilišča sestavljen tako, da bodo vsi z njim zadovoljni.

PREKMURSKI GLASNIK

VELIKA GASILSKA VAJA V ŠALOVCIH.

Šalovci, septembra.

Dne 20. t. m. se je vršila v Šalovcih župna vaja križevske gasilske župe. Vaj so se udeležili gasilna društva iz Hodoša, Šalovcev, Markovcev, Peskovcev, Velikih Dolencev, Adrijancev, Domanjševcev, Otovcev, Petrovcev, Krplivnika, Ivanjševcev, Dankovcev, Prosečke vasi, Bohrajev, Križevcev, Središča, Sela, Ivanovcev in Čikečke vasi skupaj 19 društev s 243 člani, 8 ročnimi in 1 motorno brizgalno.

Posamezna društva so začela prihajati ob pol 13. uri. Domače društvo s svojim delavnim četnikom, tovarišem Stefanom Župankom, na čelu je sprejelo vsako društvo. Okoli 14. ure so odkorakala vsa društva z zbirališča na telovadišče.

Tam je pokazalo vsako društvo, česa se je naučilo in s kakšno hitrostjo in spretnostjo lahko priskoči svojemu bližnjemu na pomoč v sili. Prvo je nastopilo društvo Hodoš in podalo redovne vaje zelo dobro, čeprav ima skoro same starejše člane, katerih večina ne obvlada našega jezika. Vsa čast poveljniku tovarišu Framu, da jih je tako izvežbal. Sledilo je domače društvo s sekiričnimi vajami na godbo, ki jih je izvedlo nad pričakovanje dobro. Tudi v redovnih vajah se je odlikovalo. Vidi se, da je tovariš četnik odločen in da je šalovsko društvo vedno le za napredek. Po redovnih in sekiričnih vajah so nastopila gasilna društva iz Hodoša, Šalovcev, Markovcev in Peskovcev z brizgalnami in so najprej izvajala suhe vaje, nato pa mokre. Pri mokrih vajah se je odlikovala markovska motorka. Tudi gasilci iz Velikih Dolencev so pokazali dobro izvežbanost kot sanitejci, saj so priskočili štirikrat na pomoč ranjencem.

Po vajah je bil mimohod (defiliranje) pred vodstvom križevske gasilne župe na veselični prostor k tovarišu Zišku. Tukaj pa se je pokazala denarna kriza. Pri vajah je bilo vse polno gledalcev, ker je bilo gledanje brezplačno, a za vstopnino in za veselico jih je bilo zelo malo. Živimo pač v gospodarskih težavah in marsikateri posestnik komaj zmaguje stroške za najnujnejše domače potrebščine, tako da na izdatke za veselice ne sme niti misliti.

Gasilec, ki so tako lepo izvedli župno vajo, bodi izrečeno vse priznanje!

Murska Sobota si bo zgradila delavski dom. V avgustu leta 1929. se je na prizadevanje gospoda Kereca, vodje izpostave javne borze dela, ustanovil odbor za zidanje delavskega doma v Murski Soboti. Odbor se je takoj obrnil na ob-

činstvo s prošnjo za podpore. Prvi so se odzvali delavci v Slovenski Krajini, ki so nabrali med seboj 14.000 dinarjev. V decembru leta 1930. se je odbor obrnil s prošnjo na bansko upravo. Gospod ban je kmalu prošnjo rešil in nakazal podporo 50.000 dinarjev. Prošnja se je poslala tudi na ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje, ki je dovolilo 500.000 dinarjev podpore. Tako ima sedaj odbor 564.000 dinarjev. Celotna stavba bo precej velika. Delavski dom bo imel dve veliki in eno manjšo spalnico. Prenočišče bo okrog 60, potem dve jedilnici, higijensko opremljena soba za umivanje, čitalnica in več sob. Dom bo stal na Radgonski cesti.

NAŠI NA TUJEM

KOROŠKO PISMO.

Celovec, septembra.

Že dalje časa se je pisec teh vrst pripravljaj, da napiše nekaj besed za našo drago »Domovino«. Pred dnevi sem jo mahnil v Celovec. Obedoval sem opoldne v gostilni pri »Kroni« v Velikovškem predmestju. Gostilniške sobe so bile polne gostov. Naenkrat zaslišim slovensko petje. Zadolnela je pesem »Vse te ušne ljite moje«. Opazoval sem goste kaj bodo na to rekli. Oglasila sta se takoj po končani pesmi dva nemškutarja in sta rekla v slovenskem jeziku: »S temi hudiči moramo takoj tja v Jugoslavijo!« Drugi pripomni prav tako slovensko: »Kako pa pojejo, da jih nič ne razumem.« Najhuje pa je pevce obrekoval tudi v slovenskem jeziku neki njihov domačin in jih je ozmerjal za čuše. Izpozabil se je tako daleč, da je bilo njegovega zabavljanja mnogim gostom preveč.

Sledile so pesem za pesmijo v lepem slovenskem jeziku. Gostilničar je odgovoril ljudem, ki so zahtevali odstranitev slovenskih pevcev iz gostilniške sobe, da on ne sme tega storiti. Med gosti so bile navzoče tudi uradne osebe. Vsa čast gostilničarju.

Sedaj pa nekaj vrst o tem pevskega zboru. Bilo je pevcev samo 8 fantov, ki so naleteli skupaj v Celovcu in so potem prišli obedovat h »Kroni«. Ko sem slišal dobro mi znane pesmi, kakor na primer »Mje pa krajčič posvava po Dravci dovta« in več drugih, sem pevce nagoovoril in jih vprašal, od kod so. Dobil sem odgovor, da so iz Radiš v celovski okolici, dve uri hoda od Celovca. Res občudoval sem njihov nastop. Vsa čast fantom, ker so imeli toliko poguma.

Kje so se ti fantje navzeli toliko poguma? V slovenskem društvu! Kolikor mi je znano, obstoji tam na visokih Radišah, samo dve uri od Celovca, že nad 25 let delavno slovensko društvo, ki sicer nekaj časa ni delovalo, a je zopet oživel. Društvo ima seveda tudi svoje težkoče, zlasti ker nima svojega doma. Noben gostilničar noče dati prostora za prireditve, vsak se boji posledic. Igre mora društvo uprizorjati na prostem. Znan mi je gostilničar, ki je bil za časa zasedbe po Jugoslovenih najboljši Slovenec in so bile v tistem času vse prireditve pri njem, a sedaj je mož izpremenil barvo. Namesto da bi bil nepristranski, je med najhujšimi nemškutarji. Od njega slišiš le udrihanje po Slovincih, čuše, iredentiste, Srbe in podobno.

Naj povem še to, da tudi »Domovina« prihaja tja in gre iz roke v roko. Čitatelji vsak teden težko pričakujejo njenega prihoda.

RAZVITJE ZASTAVE DRUŠTVA SV. BARBARE V EYSDENU.

Eysden (Belgija), septembra.

Po dolgem molku se zopet malo oglasimo. Društvo sv. Barbare, ustanovljeno leta 1928., si je končno nabavilo krasno novo zastavo. Vse priznanje neumornemu društvenemu odboru, članom in prijateljem, ki so prispevali k zastavi. Dne 13. septembra smo zastavo slovesno razvili. Slavnosti so se udeležili zastopniki naše države

iz Bruslja in iz Lüticha in vsa naša bratska društva iz Belgije in Holandije.

Kumstvo je blagovolila sprejeti soproga našega konzula iz Lüticha, gospa Vukmirovičeva. Po blagoslovitvi, ki jo je izvršil tukajšnji dekan, se je pomikal spreved z godbo na čelu na rudniški veselični prostor. Prav pestro sliko je v sprevedu nudil kolesarski klub iz Lutherade.

Slavnostna dvorana je bila nabito polna. Tri slovenske deklice so deklamirale v flamskem in francoskem jeziku. Nato so nastopili razni govorniki, med njimi tudi belgijski. Prav lepo se je izrazil neki Belgijec: »Med vsemi narodi, kolikor jih je tu pri nas, so nam Jugoslovani najljubši. Kar čudimo se vašemu skupnemu delovanju.«

Med odmori je društveni pevski odsek zapel nekaj narodnih pesmi in zaigral pod vodstvom g. Alojzija Hribarja tudi več lepih komadov na tamburice.

S slovesnosti se je odposlala vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju, ki jo je prečital naš delegat za socialno skrbstvo g. Mirko Kranjc. Sledilo je burno odobravanje: »Živel kralj, živila Jugoslavija!«

Bratje in sestre, ki se nahajamo na tujih tleh, delujmo še vnaprej tako lepo skupno, kakor smo doslej!

F. T.

Smrt enega najstarejših rojakov v Nemčiji. V Essen-Westu je umrl v starosti 83 let rojak Martin Vozel, rojen 11. novembra l. 1847. na Golišu pri št. Lambertu blizu Litiye. Zapustil je ženo, ki je tudi že v 83. letu. V Nemčiji je preživel nad 40 let.

Novo jugoslovensko društvo v Mengedeju pri Dortmundu. V Mengedeju je bilo ustanovljeno Jugoslovensko delavsko podporno društvo. Predsednik je g. Jakob Rebernak iz Konjic, podpredsednik g. Anton Rozman od Sv. Krištofa pri Celju, tajnik g. Ferdinand Novak iz Rečice, podtajnik g. Konrad Romih, blagajnik g. Martin Romih, drugi blagajnik g. Ivan Romih, vsi trije iz Kalobja.

Novice iz Amerike. V Iolietu v Zedinjenih državah so nedavno dobili prvega slovenskega odvetnika v osebi rojaka Ludovika Kuharja iz znane slovenske rodbine v Rockdalju. — V Lorrainu se je nastanil slovenski zobni zdravnik dr. Fran Mramor. — Znana ameriška slovenska pevka Ivana Perdanova iz Clevelanda, ki se je letos nekoliko časa mudila na Bledu, je poslala »Ameriški domovini« dopis, v katerem navdušeno proslavlja lepoto Slovenije in se ne more dovolj načuditi tej krasni zemlji. Sedaj biva gospodična v Ljubljani, kjer se v državnem konservatoriju posveča pevski umetnosti. — V Girardu so nedavno pokopali rojaka Frana Zupana, ki je podlegel posledicam operacije. Doma je bil iz Straže na Dolenjskem, star 48 let in samec. V stari domovini zapušča dve sestri. — V naselbini Kenmore je preminil rojak Miha Mavec, po rodu iz dolenske fare Roba. Zapušča ženo in dva sina v stari domovini. — V Clevelandu sta umrla Marija Finčeva in Josip Peskar, po rodu iz Velikih Leš pri Krki. V Ameriki je živel 30 let. — V Iolietu je izdihnil Anton Golobič, znani trgovec s premogom.

Huda nesreča slovenske rodbine v Ameriki. Med našimi rojaki v Ameriki dobro znano rodbino Novak-Čertaličeva je zadela huda nesreča, pri kateri je izgubila svoje življenje devetnajstletna hčerka Helena. Družina se je bila z avtomobilom odpravila na pot v Chicago, da obišče svoje sorodnike, rodbino Bregarjevo. Vozili so z zmerno hitrostjo. Nedaleč od Chicaga jim je z veliko naglico pridrvel nasproti neki avto. Silen tresk je razbil avto slovenske rodbine. Hčerka Helena je ostala na mestu mrtva, ostali so bili hudo poškodovani prepeljani v bolnico v Milwaukeeju. Gospa Čertaličeva ima zlomljeni obe nogi, njen mož ima zlomljeno desno roko in hude poškodbe na glavi, sin pa hudo poškodbo na glavi in zlomljeno desno roko.

Smrtna nesreča slovenskega rudarja v Kanadi. Iz Timminsa (Kanada) nam pišejo: Zalost

na usoda je zadela našega rojaka Franceta Maška, po rodu iz Kota pri Igu. Dne 10. septembra je padla nanj v rudniku velika skala. Nesrečni rojak je nekaj minut nato izdihnil. Pogreb dobrega pokojnika se je vršil 13. septembra popoldne po rimsko-katoliških obredih. Pokojnika smo spremljali na zadnji poti številni Slovenci in bratje Hrvati. Ponesrečeni rojak zapušča v starem kraju mater in enega brata. Pregovor pravi, da smo rudarji oblečeni v smrtne srajce. Marsikateri rudar gre čvrst in zdrav na delo, a se več ne vrne iz jame. Taka usoda čaka morda še mnoge od nas. Pokojnemu tovarišu bodi lahka tuja kanadska zemlja!

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Jajca z gorčico. Jajca skuham v trdo. Hladne lupi in prereži vsako jajce na štiri dele. V kozici segrej žlico sirovega masla, deni jajca na maslo, jih malo popeci in osoli. Žlico kisa in žlico gorčice dobro zmešaj in polij po jajcih, nalahko premešaj in daj na mizo.

Jajčne rezine. Stehtaj dve jajci in kolikor tehtata jajci, po toliko stehtaj moke, sladkorja in sirovega masla. Maslo dobro vmešaj z dvema rumenjaki in s sladkorjem, potem primešaj moko, stolčeni sneg in malo naribane limonove lupine. Model dobro namaži, posuj z moko, zlij noter pripravljeno testo, ga razravnaj in speci. Pečeno in še toplo razreži na rezine, jih pomaži, z mezo in zloži po dve in dve skupaj. Daj hladno na mizo.

Orehova torta. 21 dek sladkorja in pet rumenjakov dobro mešaj, da naraste, potem dodaj 14 dek zribanih orehov, sok in lupinico od pol limone in štiri žlice drobtin; nazadnje primešaj še sneg petih beljakov. Model dobro namaži, ga posuj z drobtinami in stresi noter pripravljeno testo. Nato deni torto v pečico za približno 1 uro. Pečeno in hladno torto prereži, namaži z mezo, zloži zopet skupaj in jo oblij z limonovim ledom. Po vrhu jo še lahko okrašaš z orehovimi jedrci. — Limonov led narediš tako, da vzameš 20 dek sladkorja, sok ene limone, par kapljic vode in to skuhaš. Ko zavre, oblij s tem torto.

Zrezki s krompirjem. Nareži za dva prsta debele zrezke od pljučne pečenke, jih potolci, osoli in popopravi. Mast razbela in zrezke po obeh straneh hitro in dobro opeci. Ko so zrezki opečeni, jih vzemi iz masti na topel krožnik, postavi na toplo in pokrij. Na masti pa zarumeni razrezano čebulo, žlico sesekljanih kaper in lupinico od pol limone. Ko je čebula rumena, zloži zrezke nazaj v kozico, prilij četrt litra kisle smetane in dodaj na plošče narezani krompir. Vse skupaj duši približno tri četrt ure, da postane krompir mehak.

Praktični nasveti

Motne madeže na pohištvo odpraviš z volnenom, v petroleju namočenom krpico. S to krpico zdrgni madeže, potem jih pa še potresi s stolčeno kredom in dobro zbrisi. (To lahko večkrat ponoviš.) Vzrok tem madežem je po navadi v tem, da se les poti in izloča olje, s katerim je les za pohištvo kvašen.

Madeže od črnega vina odstraniš iz perila in vseh vrst blaga z vročim mlekom, in sicer tako, da zmoliš madež z mlekom in s krpico zdrgneš, nato pa izpereš s toplo vodo in posušiš.

Slamnat otirač za čevlje se da označiti z raztopino kuhinjske soli v topli vodi. Ne pretrdo krtačo pomoči v raztopino in krtači po otiraču vedno v eno smer, nato posuši na zraku.

Kadar sejemo motovilec (zdaj jeseni za zimo), moramo gredo nekoliko prekopati in z grabljami zravhati. Ko sejemo seme, ga je treba dobro pokriti s prstjo in potem temeljito zaliti z vodo. To pa zato, da se seme dobro sprime z zemljo in ga ne morejo pozobati vrabci.

Pri sadnih pogačah je testo tam, kjer je nadevano s sadjem, rado mokro, namreč od sadnega soka. Da to kolikor mogoče preprečiš, posuj testo, preden nadevaš sadje, precej na debelo s krušnimi drobtinami.

ZANIMIVOSTI

× **Hlače za indijskega voditelja Ghandija.** Na svoji poti v London se je Ghandi ustavil tudi v Parizu. Tam mu je neka ženska na postaji izročila precej obsežen zavoj. Policijski uradniki, katerim je bila poverjena skrb za Ghandijevo varnost, so to opazili in so zavoj takoj zaplenili, ker so se zbal, da ne bi bil v zavoju morda kakšen peklenjski stroj. Ko so pa zavoj z vso previdnostjo odprli, niso našli v zavoju nobene skrivnostne bombe, ampak čisto navadne moške hlače. Zadeva se je nato prav kmalu pojasnila: Neka najbrže nekoliko preusmiljena Francozinja, ki je brala v časopisih, da potuje Ghandi v London zaviti samo v platnen plašč, je hotela Ghandiju darovati tople hlače, da ga na njegovi poti ne bi zeblo...

× **Lastovke so prevažali z letalom.** Redki potniki so nastopili te dni na dunajskem letališču zračno pot proti jugu. 2000 lastovk, ki zaradi nenadnih snežnih metežev v Alpah niso mogle leteti na jug, so nastopile z letalom pot v Italijo. Vremenski preobrat je bil nastal v Evropi tako nepričakovano, da je presenetil celo lastovke, ki imajo zelo dobro razvit čut za vremenske izpremembe. Hotele so odleteti v južne kraje, pa niso mogle. Vse premražene so se morale revce vrniti. V velikih jatah so se zatekle pod streho, da uidejo nepričakovane mrazu. Prijatelji živali na Dunaju in Nižjeavstrijskem so poslali več tisoč lastovk dunajskemu Društvu za varstvo živali, kjer so nudili ubogim krilatcem prvo pomoč. Društvo je naprosilo ravnateljstvo avstrijskega zračnega prometa, naj vzame lastovke v letalo in jih prepelje v Italijo.

× **Mrlič z 39 stopinjami toplote.** Pariški listi poročajo o zanimivem pojavu, ki so ga opazovali na trupu mrtve Američanke Estopove. Dva zdravnika sta ugotovila njeno smrt, njuno zadnjenje pa je vzbujala nenavadna toplota trupa, 39 stopinj Celzija. Ker pa je truplo obdržalo še naslednjega dne svojo toploto, ni bilo izdano dovoljenje za pogreb. Truplo so spravili v zavod za sodno zdravništvo, kjer je truplo še tudi tretji dan obdržalo enako toploto.

× **Ribe lovijo z drevesnim sokom.** Švicarski raziskovalec tropičnih krajev v Ameriki pripoveduje, da rase v pragozdih v Boliviji neka vrsta dreves, ki je v Evropi še neznana. Deblo ima od tal do vrha mnogo bodic. Indijanci imenujejo to drevo ohoho. Če kdo naseka v deblo sečno rano, pride iz debela velika množina nekega rjavkastega soka; ta sok pa rabijo za ribolov. Treba je namreč samo nekaj tega soka vreči v vodo, pa že začno plavati ribe vse omamljene po površini vode, da jih lahko nabereš, kolikor jih hočeš. Te ribe pa so užitne, iz česar sledi, da tisti sok ne more biti strupen. Hudo pa je, če ta sok človeku brizgne v oči; oko se nato vneme in marsikdo je zaradi tega vnetja že oslepel.

× **Pri čebelah je delo razdeljeno.** Učenjak dr. Peters poroča o uspehih svojega opazovanja čebel. Opazoval je zlasti življenje v čebelnjaku in se zanimal za razdelitev dela v čebelni državi. Ugotovil je, da opravljajo čebele delavke določeno delo vedno po določenem redu. Naloga mladih čebel je snajenje voščenih celic, kamor pride med. Od četrtega dne svojega napornega življenja morajo krmili ličinke s sokom, ki jim teče iz posebnih žlez. Od 10. do 13. dne gradi mlade čebela voščene celice in šele potem začne nabirati med in ostane pri tem delu do svoje smrti. Dr. Peters se je zanimal tudi za vprašanje, ali lahko mlade čebele po potrebi prevzamejo tudi delo starih čebel in nasprotno. V ta namen je ločil mlade čebele od starih in jih spravil v poseben panj. Odstranitev med nabirajočih čebel

je povzročila med mladimi čebelami veliko pomanjkanje in mnoge ličinke so poginile zaradi lakote. Ker je bilo pomanjkanje vedno večje, je pognal nagon mlade čebele, da so odletele iz panja in začele nabirati med. Od mladih ločene stare čebele so pokazale mnogo več izkušenj in brez najmanjših zmešnjav so opravljale tudi dela, ki jih sicer opravljajo v panju mlade čebele.

× **Potreba spanja pri živalih.** Spanje živali je poglavje, v katerem je še mnogo nejasnega. Vzrok, da vemo o spanju nekaterih živali tako malo, je zelo enostaven. So živali, posebno v pragozdih, ki jih človek le redko vidi, ker so zelo plahe. Tem težje je videti take živali speče. Zato opazujejo speče živali po večini v živalskih vrtovih. Nekatere živali imajo narobe življenje; čez dan spe, ponoči pa bde. To velja zlasti za leve in tigre, ki hodijo ponoči na lov. Goveja živina spi na prostem v celih skupinah. Divji konj in zebra spita stoje. Nekatere živali se pa v spanju zvihejo v klopčice. Zirafa spi ponoči in ob solnčnem vzhodu se prebudi. Veliko vprašanje je spanje slona. Kaže, da potrebuje slon za spanje in počivanje samo nekaj ur in da spi zelo rahlo. V splošnem lahko rečemo, da potrebujejo mlade živali mnogo več počitka in spanja kakor stare. Mroži in tuljenji skoro sploh ne spe. V newyorškem akvariju so jih sedem mesecev opazovali, pa jih niso nikoli zalotili spečih. V prejšnjih časih so naravoslovci mislili, da potrebuje žival tem manj spanja, čim manjše možgane ima. To naziranje je pa napačno, kar potrjuje tudi spanje ptic. Ptičji možgani so slabo razviti, toda ptice spe zelo dolgo. Neke vrste nočne lastovke, živeče v Indiji in v Avstraliji, spe prav za prav neprestano, in sicer tako trdno, da jih speče lahko prenašamo, ne da bi se prebudile. Ribe prespe skoro vso noč. Rekord v spanju je dosegel polž v londonskem naravoslovnem muzeju. Prilepljen na papir je prespal v zbirki dve leti in pol, potem se pa je izkazalo, da je še živ in ko se je prebudil, je začel takoj iskati hrano.

× **Največje drevo.** Največji še živeči velikan na svetu je drevo. To je ogromna sekvoja v ameriškem narodnem parku, posvečena spominu generala Shermana. Da se točno ugotovi, da je to res največji velikan v rastlinskem kraljestvu, so sestavili ameriški inženjerji posebno komisijo za merjenje največjih dreves v ameriškem narodnem parku, ki je prirodna rezervacija. Komisija je točno izmerila največja drevesa in je priznala sekvoji generala Shermana prvenstvo. Druga največja sekvoja in s tem tudi drugo največje drevo na svetu je sekvoja generala Granta. Na drevesu generala Shermana so napravili inženjerji nad tisoč raznih merenj. Drevo je visoko 90 m, v obsegu meri 29 m, mnoge veje pa v premeru nad 2 m. Če bi to orjaško drevo predelali v vžgalice, bi lahko dobil vsak človek na svetu 15 teh vžgalic. Samo za prevoz debela bi bilo treba 30 tovornih vagonov in iz orjaškega drevesa bi lahko napravili 40 lesenih vil po pet sob. Drevo generala Granta je približno za desetino manjše. Njegov obseg pri tleh in višina sta sicer večja, kubični obseg pa manjši. Starost teh dveh sekvoj se ceni od 4000 do 5000 let.

× **Vino v kockah.** V Ameriki je, kakor znano, uživanje alkoholnih pijač prepovedano. Kako se lahko ta zakon obide, je iznašla Willebrandtova, odvetnica, ki je odprla prodajalno, v kateri dobiš vino v kockah, na poseben način pripravljenih iz stisnjenih grozdov. Te kocke razpadejo v vodi in se izpremene v pravo vino. Sedaj moreš kupiti že vse vrste tega suhega alkohola, zakaj prodaja grozdja ni protizakonita.

Listnica uredništva

Salovei. Dopis je objavljen, toda slike so za objavo mnogo premalo jasne.

Prevoje. Če bo za tisk, bomo priobčili ob priliki. Zgodbi sta seveda, kakor je videti na prvi hip, potrebni temeljitega popravila. Pesmi te vrste ne priobčujemo.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Dvounmo.

Služabnik: «V odsotnosti gospoda grofa je bil tu neki rokoborec in je hotel gospoda grofa preplesti...»

Grofica: «In kaj si mu rekel?»

Služabnik: «Obžalujem, ga gospoda grofa ni doma.»

Imenitno zdravilo.

Zdravnik: «Ali ste bili zadovoljni z zdravilom, ki sem ga vam predpisal?»

Gasper: «O, seveda! Men so nucale tri žlice za revmo, moj hčerk dve žlice za nahod, a kar je ostal, je ponucala ta stara za pucanje žlic in požev...»

Nova služkinja.

Gospodinja: «Vaše izpričevalo mi ni prav nič všeč.»

Služkinja: «Meni tudi ne...»

V senci.

K nekemu bolniku je bil poklican zdravnik, ki je ugotovil 40 stopinj vročine.

«Joj, pa tukaj v senci?» se je začudil bolnik. «Kaj bi bilo šele na solncu!»

To je sreča.

Pepe: «Pri ženskah nimam sreče, Nobena me noče.»

Dolfe: «Potem imaš pa res srečo.»

Domači zdravnik.

Koželj: «Ali še hodiš v gostilno k „Jazbecu“?»

Roželj: «Nič več. Veš, domači zdravnik mi je namreč prepovedal piti vino, zato ostajam doma. Ali ti še zahajaš k „Jazbecu“?»

Koželj: «Tudi ne več, zakaj meni domači zdravnik vsak večer skrije čevlje...»

Dober nasvet.

V nekem kraju so imeli povodenj. Voda je vdrila v kleti in napravila precejšnjo škodo. Prizadeta je bila tudi gospa Ješprenova, kateri so potonile vse kokoši. Od žalosti ni vedela, kaj naj počne.

Njen mož jo je tolažil: «Za nastalo škodo je odgovorna vodna uprava. Pojdi in zahtevaj povračilo!»

Gospa se je vrnila čez nekaj časa vsa vesela in zadovoljna.

«No, ali bo kaj?» se je glasilo možovo vprašanje.

«Odškodnine sicer nisem dobila», je pripovedovala. «Dali pa so mi pameten nasvet, naj v bodoče ne redim več kokoši, ampak race.»

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 7 Din. Zenitni oglas, dopisovanja in trgovski oglas vsaka beseda 1 Din. Za pošiljanje ponudb in dajanje naslovov še posebej 2 Din. Znesek je priložil naročilu.

Oglasni oddenek «DOMOVINE», Ljubljana, Prešernova ulica št. 4.

Telefon št. 3492.

Nove harmonike

izdeluje in vse glasbene instrumente popravlja Jan c 195
v Ljubljani, Bohoričeva ulica št. 9.

«Čistot»

odstrani vse madeže iz obleke, svile, klobukov, čevljev itd. Zajamčeno neškodljiv za barvo ali tkanino. Steklenica 12 Din (proti vnaprejšnjemu plačilu) ali 20 Din (po povzetju).

«Venera»-eliksir

odstrani vse nepotrebne dlake v nekoliko sekundah. Stekleničica 10 Din (proti vnaprejšnjemu plačilu) ali 18 Din (po povzetju), dve stekleničici 28 Din, tri stekleničice 38 Din. — R. COTIČ, Ljubljana VII, Kamniška (Janševa) ulica št. 10 a. 338

500 dinarjev na teden plačamo

305
zgovornim osebam s številnimi poznanstvi. Perssons, Ljubljana, poštni predal 307. Znamko za odgovor.

Šoferska šola Goljko Pipenbacher,

Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 12. Zahtevajte informacijel 236

1000 Din plačam,

338
ako Vam «Radio-Balzam» ne odstrani kurjih oces, bradavic, trde kože, bul itd. — «Petnajst let sem trpela zaradi trde kože. Vse sem brezuspešno poskušala. Dva lončka „Radio-Balzama“ sta me popolnoma ozdravila. Hvala Vam! Vsakomur ga priporočam. Zinka Dralka, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 10.» — Zahtevajte povsod samo «Radio-Balzam»! Po pošti ga pošljite, in sicer lonček za 10 Din (proti vnaprejšnjemu plačilu) ali za 18 Din (po povzetju), dva lončka za 28 Din in tri lončke za 38 Din. R. COTIČ, Ljubljana VII, Kamniška (Janševa) ulica št. 10 a.

Živinorejci!

Uporabljajte pri svoji živini redilno in zdravilno ribje olje! Dobiva se pri tvrdki A. Volk v Ljubljani v originalnih pločevinastih ročkah po 5 litrov. — Zahtevajte ponudbe

SANATORIJ V MARIBORU

Gosposka ulica št. 49

Telefon 2358

Lastnik in vodja:
primarij dr. Cernič
specijalist za kirurgijo.

Sanatorij je najmoderneje urejen za operacije in opremljen z zdravilnimi aparati: višinskim solncem za obsevanje ran, kostnih in sklepnih vnetij; tonizatorjem za elektriziranje po poškodbah in ohlapelosti čreves; diatermijo za električno pregrevanje in električno izžiganje; žarnico „hala“ za revmatična in druga boleča vnetja; „enterocleaner“ jem za notranje črevesne kopeli pri zapeki, napihovanju in za splošni telesni podvig. Dnevna oskrba: prvi razred 120, drugi 80, tretji 60 Din.

M
I
S
L
I
T
E

na pravočasen nakup dobrega posteljnega perja, katero razpošilja

**Trgovski dom
STERMECKI**
Celje št. 97

Kilogram: mešano 29 Din, boljše 42 Din, skubljeno 60 Din, belo 115 Din, fino belo 160 Din, sivi puh 88 Din, beli polpuh 240 Din, puh 360 Din.

Nadalje ogromna izbira žime, afrika in gradla za žimnice, inleta in gradla za pernice, potem raznega belega platna za posteljno perilo.

Veliki ilustrirani cenik, ki je pravkar izšel, se pošlje vsakomur zastonj!

Glasbila za vse!

Violine od Din 89—
Gitare od Din 199—
Trompete od Din 480—
Harmonike od Din 85—
Kromatične in klavirske harmonike, jazz-instrumenti.

Zahtevajte veliki brezplačni

CENIK

največje in najcenejše odpr. trdke glasbil Jugoslavije

MEINEL & HEROLD

tovarne glasbil in harmonik

prod. podr. MARIBOR št. 104.

Brezpla en pouk v sviranju. Navodila v ceniku.

TEOD. KORN, Ljubljana, Poljanska c. 8

(prej Henrik Korn) krovec, stavbeni, galanterijski in okrasni klepar. Instalacija vodovodov in centralne kurjave, naprava strelovodov, kopalniške in klozetne naprave.

**Ure,
zlatnino in
srebrnino**

prodaja poceni in dobro tvrdka

H. Suttner
Ljubljana 5

rešernova ulica št. 4.

Tvrdka razpošilja blago na vse kraje Evrope, Amerike, Afrike, Azije in Avstralije.

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Ure v vseh cenah od 44 Din navzgor.

Št. 120. Kovinasta ura (anker) 44 Din, s sekundnim kazalcem 78 Din.

Št. 121. Ista z Radiumom 58 Din, s sekundnim kazalcem 94 Din.

Št. 125. Budilna ura, 16 cm visoka, 49 Din, z Radiumom 76 Din.

Zahtevajte veliki ilustrovani cenik, ki ga Vam pošlje zastonj in poštne prosto

H. SUTTNER v LJUBLJANI 5

Najnovejša dvokolo z motorčkom 1½, K. S., dvokolesa, šivalni stroji, otroški vozički, vozički za igrati in posamezni deli najceneje. Ceniki franko.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovska cesta št. 4

L. Mikuž

L J U B L J A N A

Mestni trg 15

DEŽNIKI

NA MALO — NA VELIKO

Ustanovljeno 1839

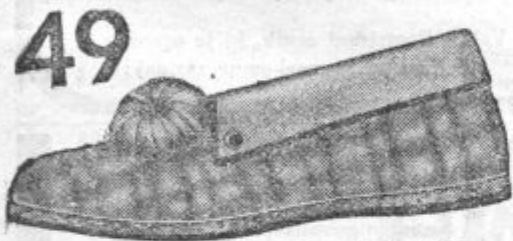
Telefon 2282

Za vso obitelj

Pripravili smo za roditelje in otroke, za slabo in lepo vreme, za dom in izven doma in za vsak poklic primerno obutev. — Jesen prihaja. Pazite na svoje zdravje! Slabo vreme — dež, blato — in zimo boste prestali samo v dobrem obuvalu. Kupite na prvem mestu dobro obutev, s čimer si ohranite zdravje in prihranite mnogo denarja. Za deževno vreme potrebujete galoše, ki vam bodo čuvale noge pred vlago. Za delo, trg in potovanje imamo posebno praktično obutev. Za pisarniško delo, urad in trgovino imamo lahno obutev. Za nedelje in praznike imamo luksuzno obutev iz ševroa, laka in semiša. Doma po delu si odpočijte noge v naši topli hišni obutvi. 50.000 naših sodelavcev skrbi za to, kar vam je potrebno za nastopajočo sezono. Naše 35letne izkušnje so najboljšje jamstvo, da boste za mal denar dobili najpopolnejše izdelke in da boste v naših prodajalnah zadovoljili svoje potrebe. — Obiščite naše prodajalne in obrnite se na naše sodelavce, ki bodo poskrbeli, da boste povsem zadovoljni!

Rata

Za vsak par čevljev imamo primerne nogavice.

Vrsta 7045

Kadar ste doma in kadar delate v kuhinji in hodite iz sobe v sobo, nosite te šlape. Varujejo Vas, da se ne prehladite. V njih se najbolj odpočijete.

Vrsta 3672-22

Elegantni dečji čevlji iz črnega ali rjavega boksa. Usnjen podplat z gumasto peto. Široka oblika čevljev zagotavlja veliko udobnost pri hoji.

Vrsta 3967-22

Te čevlje nosite kadar je slabo vreme! Zelo so praktični, zlasti za one, ki so prisiljeni po svojem poklicu delati na prostem. Napravili smo jih s trpežnim gum. podplatom.

J. Brunčič pleskarstvo in ličarstvo
Kolodvorska ulica št. 23
Izvršuje vsa pleskarska in ličarska dela po solidnih cenah. Sprejema tudi vsa v to stroko spadajoča dela na deželi, ter se cenj. občinstvu toplo priporoča.

Zlatnino in srebrnino

prodaja poceni in dobro svetovnoznana trdka

H. SUTTNER LJUBLJANA 5

Prešernova ulica št. 4.

Zadnje novosti prstanov, verižic, zapestnic, nprsnih igel (brož) itd.

Predelavanje zlatih stvari; izdelovanje tudi po želji.

Trdka razpošilja blago na vse kraje Evrope, Amerike, Afrike, Azije in Avstralije.

Zahtevajte veliki ilustrirani cenik, ki ga Vam pošlje zastoj in poštne prosto

H. SUTTNER v LJUBLJANI 5

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

DROBNO BLAGO:

Krema v škatlicah	6 Din
Krema v stekleničkah	6 Din
Krema v tubah	5 Din
Žličice za čevlje	3 Din
Kopita, ženska, moška	19 Din

NOGAVICE:

Moške iz sukanca	9 Din
Moške iz sukanca	15 Din
Moške iz svile	25 Din
Ženske iz svile	15 in 25 Din
Ženske iz svile	35 Din

169

Vrsta 3635-18

Polčevlji iz laka ali boksa z nizkim usnjenim podplatom in usnjeno peto z gumo. Široka oblika jim daje veliko udobnost.

169

Vrsta 9845-03

Čevlji za vsako priliko. Imamo jih iz laka in ševroa. Zelo so enostavni in elegantni. Za ulico in družbo so vam ti čevlji neobhodno potrebni.

Preselitev!

Pisarna

Francoske linije (French Line)

HAVRE-NEW YORK

zastopnik

IVAN KRAKER

se preseli dne 1. oktobra t.l. iz Kolodvorske ulice št. 35 na

MASARYKOVO CESTO št. 14

nasproti izhoda glavnega kolodvora

Kdor oglašuje, ta napreduje!

PRODAM

- 1.) Odeje, na obe strani klot, že od Din 140.— navzgor
- 2.) Flanelaste rjuhe že od Din 33.— navzgor
- 3.) Barhente za obleke že od Din 9.50 navzgor
- 4.) Flanelo za srajce že od Din 6.75 navzgor
- 5.) Platno, belo, že od Din 5.50 navzgor
- 6.) Platno za rjuhe, 150 cm že od Din 17.— navzgor

POZOR! Ostanki za moške suknje, za celo suknjo od Din 250.— navzgor
ostanki damske volnine, za cel plašč od Din 130.— navzgor

TEKSTILBAZAR - LJUBLJANA

KREKOV TRG 10 (nasproti Mestnega doma)

PRODAM